

Handläggare:
Charlotte Goliath**Till**
Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd

Tertialrapport

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Stadsdelsnämnden godkänner tertialrapport 1 2014 inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden godkänner förändrade målvärden för indikatorer beslutade i verksamhetsplan 2014 samt ny aktivitet.
3. Omslutningsförändringar om 10,5 mnkr godkänns.
4. Nämnden begär budgetjustering för avskrivningar om 0,4 mnkr och internränta om 0,2 mnkr.
5. Nämnden ansöker om totalt 1,5 mnkr ur central medelsreserv för tillgänglighetsåtgärder.
6. Nämnden begär stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler om 2,4 mnkr.
7. Nämnden ansöker om budgetjustering för Vackra Stockholm om 0,3 mnkr.
8. Stadsdelsnämnden hemställer att kommunfullmäktige beslutar att Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun ändras genom att ett nytt andra stycke läggs till i 20 § med följande lydelse: "De områden där hundrastplatser är belägna anges på bifogade kartor". Kartor som utvisar de hundrastplatser som finns inom stadsdelsnämndens område bifogas, bilaga 9.
9. Omedelbar justering.

Skärholmens stadsdelsnämnd Box 503
12726 Skärholmenscharlotte.goliath@stockholm.se
stockholm.seKerstin Sandström
StadsdelsdirektörCharlotte Goliath
Administrativ chef

Sammanfattning

Skärholmens stadsdelsförvaltning bedömer att samtliga tre inriktningsmål kommer upp uppnås helt under 2014. Förvaltningen prognostiserar en budget i balans efter resultatdispositioner. Beställarenheten inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning samt förvaltningens hemtjänst i egen regi prognostiserar underskott. Inom både enheterna vidtas åtgärder för att minska den prognostiserade negativa budgetavvikelsen.

Bakgrund

Stadens nämnder ska enligt kommunfullmäktiges regler för ekonomisk förvaltning upprätta tertialrapport 1 med fokus på avvikelserapportering samt eventuella åtgärder för att ha en ekonomi i balans och att uppnå kommunfullmäktiges mål. Nämnderna ska redovisa ekonomiskt och verksamhetsmässigt utfall och prognos för året. Samtliga kända kostnader och intäkter ska ingå i prognosen.

Ärendet

Tertialrapport 1 ger en samlad bild av i vilken mån mål, beslutade av kommunfullmäktiges samt Skärholmens stadsdelsnämnd, kommer uppfyllas under året. Under respektive mål anges måluppfyllelse och indikatorer visar uppnådda värden för perioden och/eller prognos för året.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats i samverkan med samtliga verksamhetsområden.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	6
1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök.....	6
1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa	7
1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande	8
1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar.....	10
1.4 Det byggs många bostäder i Stockholm	11
1.6 Stockholmsarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm	15
1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad	17
2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras.....	21
2.1 Stockholmsarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald	22
2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.....	24
2.3 Stockholmsarna upplever att de får god service och omsorg.....	26
2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten.....	40
3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva.....	45
3.1 Budgeten är i balans	45
3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva.....	52
Synpunkter och klagomål.....	54

Bilagor

Bilaga 1: Prognos T1 2014, ub071a

Bilaga 2: Avvikelser mot budget i T1 2014, ubx61a

Bilaga 3: SdN 24 blanketter i T1 2014

Bilaga 4: Aktivitetsplan Tertialrapport 1 2014

Bilaga 5: Ansökan om medel för vackra Stockholm T1 2014

Bilaga 6: Redovisning - ytterstadsprojekt 2014 T1

Bilaga 7: Slutrapport av sociala insatsgrupper - SIG

Bilaga 8: Sammanställning av inkomna synpunkter och klagomål 2014 T1 samt åtgärdade 2013

Bilaga 9: Karta över hundrastplatser i Skärholmens sdf

Sammanfattande analys

Skärholmens stadsdelsförvaltning bedömer att samtliga tre inriktningsmål kommer upp uppnås helt under 2014.

Ett ökat bostadsbyggande är en viktig faktor för att Skärholmens stadsdelsnämndsområde ska utvecklas på ett positivt. Förvaltningen arbetar aktivt för att planerade bostadsbyggnadsprojekt ska förverkligas. Förvaltningen driver tillsammans med exploateringskontoret ett projekt som kommer att resultera i en rapport där bostadsbyggandet i Skärholmen analyseras och åtgärder som kan öka förutsättningarna för och främja ett aktivt bostadsbyggande inom Skärholmens stadsdelsnämndsområde föreslås. Rapporten blir underlag för fortsatt arbete för ökat bostadsbyggande. Förvaltningen har under perioden arbetat särskilt för minskad nedskräpning och ökad upplevelse av trygghet.

Förvaltningen har märkt en stadig minskning av antalet hushåll med behov av ekonomiskt bistånd. Minskningen har fortsatt under första kvartalet 2014.

Förskolan har sedan 1 januari 2014 en ny organisation och består nu av fem förskoleenheter och en stödenhet. Fyra av de fem enheterna behöver öka andelen förskollärare och avdelningen har startat en referensgrupp som bland annat ska se vad som ytterligare behöver göras för att kunna rekrytera och behålla förskollärare. För att säkerställa att förskolans verksamhet når uppsatta mål har enheterna börjat arbeta med uppföljningsinstrumentet "Förskolornas uppföljningssystem i Skärholmen" (FUSS) som togs fram under förra året. Samtlig personal inom förskolan kommer under 2014 att genomgå en utbildning med fokus på barn med behov av särskilt stöd, bland annat neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och hur förskolans personal kan identifiera och stödja dessa barn.

Äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning har under perioden ingått i projektet "vad gör vi med resultaten" vilket är en modell för analys och åtgärd av resultat utifrån brukarundersökningen. Socialtjänsten har fortsatt att utveckla de egna öppenvårdsinsatserna så att de bättre svarar upp mot de behov som finns hos barn, unga och vuxna. Barn som kommer på ett första samtal till socialtjänsten upplever att deras synpunkter tas till vara, men upplever också att språket som används är svårt att förstå. Vi följer noga skolgången för placerade barn och unga. Två fältassistenter arbetar särskilt med elever som är i behov av socialt stöd för att klara sin skolgång.

Förvaltningen har under 2014 fortsatt sitt arbete med kvalitetsutveckling genom resultatbaserad styrning med fokus på medborgare och brukare. Syftet är att medborgare och brukare ska uppleva att de verksamheter som erbjuds är av god kvalitet och att förvaltningen driver sina verksamheter på ett kostnadseffektivt sätt. Förvaltningen prognostiserar en budget i balans efter resultatdispositioner. Förskoleverksamheten prognostiserar ett överskott om 3,4 mnkr. Verksamhetsområde äldreomsorg prognostiserar ett underskott om 7,3 mnkr efter resultatöverföringar. Utförare inom hemtjänst i egen regi prognostiserar ett underskott om -5,8 mnkr. Schemaläggning och personalresurser ses nu över samtidigt som kvaliteten behöver säkerställas utifrån hur ersättningssystemet för hemtjänsten är utformat. För att nå full effektivitet i planeringen behöver fördelningen av insatserna optimeras så att de är jämt fördelade över dagen samt att även effektivitet för medarbetare med heltidsanställning uppnås.

För verksamhetsområde stöd och service till personer med funktionsnedsättning prognostiseras ett underskott på -4,3 mnkr. Underskottet härrör sig från beställarenheten som prognostiserar ett underskott på -8,1 mnkr. I syfte att bromsa kostnadsutveckling tas samtliga hemtjänstären, oavsett delegation, upp på ärendedragning med biträdande chef. Beroende på ärendets karaktär ska kortare beslutstider användas för att göra tätare uppföljning och omprövning vilket stäms av med biträdande enhetschef. Alla nya beslut och omprövningar av beslut förankras hos biträdande enhetschef och enhetschef. Regelbundna åtgärds möten hålls med chefer och medarbetare.

Övriga verksamhetsområden prognostiserar en budget i balans eller mindre avvikelser.

Kommunstyrelsen har uppmanat nämnderna att justera sina årsmål för vissa indikatorer där det finns risk att kommunfullmäktiges årsmål, för staden som helhet, inte nås. Förvaltningen har även på eget initiativ justerat vissa årsmål som beslutades i verksamhetsplan 2014, då utfall för 2013 nu finns tillgängligt. Nedan redovisas de årsmål samt aktiviteter som har reviderats sedan beslut om verksamhetsplan 2014.

Nya årsmål på indikatorer från verksamheten	Utfall 2013	VP årsmål	Nytt årsmål	KF:s årsmål
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	7,0%	7,3%	6,9%	4,0%
Elanvändning per kvadratmeter	38 kWh	45 kWh	38 kWh	33 kWh
Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	49%	35%	50%	45%
Antal beställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		4 grupp- bostäder	24 lägenheter	
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning	68%	66%	69%	69 %
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, vård- och omsorgsboende	84%	84%	85%	84 %
Andel unga som kommit på kallelse efter att ha påträffats alkohol- eller drogpåverkad	100%	90%	100%	
Andel unga som kommit till samtal på kallelse från socialtjänsten efter underrättelse från polisen om misstänkt förstagångsbrott (24 timmars-regeln)	100%	95%	100%	
Andel personer som efter avslutad budget- och skuldrådgivning är nöjda.	100%	80%	100%	
Andel vuxna som kommit på kallelse efter att ha omhändertagits alkohol- eller drogpåverkade	100%	90%	100%	
Andel aktuella genomförandeplaner inom stadsdelens egna verksamheter i omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning samt socialpsykiatri.	84%	75%	87%	
Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	57%	33%	60%	20 %
Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	100%	80%	100%	tas fram av nämnden
Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	100%	95%	100%	95 %
Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	88%	85%	89%	85 %
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	89%	86%	89%	86 %
Administrationns andel av de totala kostnaderna	3,17%	3,40%	3,16%	minska

Nya årsmål på indikatorer enligt uppmaning från KS	Utfall 2013	VP årsmål	Nytt årsmål	KF:s årsmål
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen.	4,3%	4,3%	4,0%	2,0 %
Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare.	2,9%	2,9%	2,8%	1,2 %
Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor.	42%	57%	60%	73 %
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom loF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	81,8%	81%	84%	84%
Andel vuxna som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (loF)	71,6%	73%	75%	77%
Nya aktiviteter				
Genom beskärning och/eller trädfällning förbättra sikt och förstärka belysningseffekten där träd vuxit upp runt gatubelysningen. Viktiga stråk och vägar i stadsdelsnämndsområdet prioriteras.				

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

● Uppfylls helt

Kommentar

Den största utmaningen ligger i att uppnå indikatorerna rörande trygghet och nedskräpning. Kortsiktiga åtgärder, såsom extra städinsatser och trygghetsvandringar med påföljande åtgärder har intensifierats under perioden. Även långsiktiga insatser av strategisk karaktär för att öka upplevelsen av trygghet och förbättra renhållningen pågår och kommer att fortgå under året. Förvaltningen har varit delaktiga i framtagandet av den handlingsplan för illegala bosättningar som gäller för söderort och ansvarar för samordning av insatser vid illegala bosättningar i området. Under året har tio bosättningar av blandad omfattning förekommit. I de fall där bosättningarna har varit aktiva har personerna valt att flytta på sig självmant. Inga avhysningar har gjorts.

Fler praktikanter från Jobbtorg Stockholm har kunnat erbjudas praktik jämfört med samma period föregående år. Färre hushåll är beroende av ekonomiskt bistånd för sin försörjning.

Nybyggnationer av 10-12 servicebostäder har inletts i en nyproduktion av bostäder i Sättra. Lägenheterna kommer bestå av ettor och tvåor och målgruppen för boendet är i dagsläget personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Lägenheterna beräknas vara färdigställda under hösten 2015. Samtidigt har dialog inletts med Micasa för nyproduktion av en friliggande gruppboestad med sex lägenheter intill Vårbergstoppen i Vårberg. Projektet är dock i en tidig fas och inga säkra besked kan lämnas i nuläget. Förhandlingar med Micasa pågår för eventuell omställning av förskolelokalerna på Bredängs allé 44 till en gruppboestad.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa

 Uppfylls helt

Kommentar

Målet för verksamhetsområdet förväntas uppnås genom förvaltningens samverkan med företagare, bostadsbolag, upphandlade leverantörer och andra aktörer som bidrar till att skapa gynnsamma förutsättningar för näringsliv och företagsamhet. Starkare samband mellan Kungens kurva och Skärholmen samt dragningen av Spårväg syd är fortsatt viktiga utgångspunkter som förvaltningen bevakar, för målet om utökade företagsetableringar i Skärholmen.

Upphandling pågår av Daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning. Nytt avtal beräknas träda i kraft vid årsskiftet 2014/2015.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel upphandlad verksamhet i konkurrens		27,9 %		29 %	37 %	2014
Kommentar I första tertialen har förvaltningen 26,6 % i andel upphandlad verksamhet.						

Nämndmål:

Företagare väljer att etablera sig i Skärholmen.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsförvaltningen verkar för hög tillgänglighet, god service och goda möjligheter till arbete. Viktiga led är förstärkt infrastruktur samt tydlig information och vägledning.

Förväntat resultat

Fler företagare etablerar sig i stadsdelen och antalet arbetstillfällen ökar.

Kommentar

För att skapa goda förutsättningar för befintliga och framtida företag i stadsdelsnämndsområdet pågår åtgärder för att förbättra orienterbarheten i området. Utformning och placering av skyltar i stadsdelsnämndsområdets centrummiljöer, i naturreservatet och längs parkstråk pågår. En företagsenkät till företagen i området, gällande bland annat framkomlighet, är under konstruktion. Efter sommaren räknar förvaltningen med att skicka ut enkäten till företagare i stadsdelsnämndsområdet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Medborgarkontoret ska ge information och vägledning till personer som är intresserade av att etablera och driva företag.	2012-01-02	2014-12-31	
Kommentar Under perioden januari till mars har 14 frågor rört näringsliv. Från slutet av mars har vi en blankett med utvärderingsfrågor till varje besökare som ställt frågor om att starta eget.			
 Stadsdelsförvaltningen är aktiv i olika forum för att utveckla näringslivet och infrastrukturen i närområdet och bidrar till att stadsdelen är attraktiv för företag och boende	2011-01-01	2014-12-31	
Kommentar Förvaltningen har i olika forum bevakat näringslivs- och infrastrukturfrågor gällande Spårväg syd, Förbifart Stockholm, Kungens kurva/Skärholmen samt med arbetet för en sammanhållen stad. Förvaltningen har efterfrågat och ska bidra till en social konsekvensanalys för Spårväg syds eventuella dragning inom Skärholmens stadsdelsnämndsområde.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande

 Uppfylls helt

Kommentar

Förvaltningen har märkt en stadig minskning av antalet hushåll med behov av ekonomiskt bistånd de senaste åren. Minskningen har fortsatt under första kvartalet 2014. Jämfört med samma period förra året har fem färre hushåll aktualiserats för en ansökan om ekonomiskt bistånd. Även hushållsstorleken fortsätter att minska, vilket bland annat tyder på att färre barn lever i familjer som inte klarar sin egen försörjning. Under maj 2013 till april 2014 beviljades 1 324 hushåll ekonomiskt bistånd någon gång, vilket är en minskning med 75 hushåll jämfört med samma period ett år tidigare. Arbetet pågår för att boende som söker ekonomiskt bistånd i Skärholmen ska erbjudas arbete inom förvaltningens parkskötsel och renhållning.

Många familjer har svårt att få egna bostäder. Bostadsbristen medför att kötiderna blir längre, vilket främst drabbar personer med en svag ekonomi. Kostnaderna för hotell- och vandrarhemsboende har ökat under första kvartalet.

Antalet praktikanter från Jobbtorg Stockholm har ökat markant jämfört med föregående år, men förvaltningen ser ändå en risk att årsmålet om 50 platser inte kommer att uppnås helt. Sättra vård- och omsorgsboende och Ekens öppna aktivitetscenter har kunnat erbjuda plats för tre unga vuxna med intellektuella funktionsnedsättningar och som därför bedöms ha särskilda svårigheter att komma in på arbetsmarknaden.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha	24 st	33 st	46 st	50 st	1600 st	Tertial 1 2014

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Kommentar						
Förvaltningen kommer kunna erbjuda praktikplatser i enlighet med årsmålet. Årsmålet bedöms dock inte kunna uppnås på grund av att Jobbtorg inte anvisar aspiranter i tillräcklig omfattning. Förvaltningen kommer förbättra kontakterna och arbeta för att underlätta Jobbtorgens matchning i syfte att öka måluppfyllelsen.						
 Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	6,91 %	7,03 %	6,9 %	6,9 %	4,0 %	Tertial 1 2014
 Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	4,23 %	4,28 %	4 %	4 %	2,0 %	Tertial 1 2014
 Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	2,82 %	2,88 %	2,8 %	2,8 %	1,2 %	Tertial 1 2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna ska samverka med arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden i syfte att främja samordning, utveckling och en effektiv uppföljning av stadens arbetsmarknadsåtgärder	2014-01-01	2014-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet med att identifiera felaktiga utbetalningar samt mäta effekten av arbetet.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar			
Förvaltningen arbetar aktivt med att identifiera och återkräva felaktigt utbetalat bistånd. I dagsläget är 80 ärenden aktuella för utredning eller återbetalning. Årsredovisning av effekten per stadsdel görs av socialförvaltningen.			

Nämndmål:

Invånarna i Skärholmen klarar sin egen försörjning.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla insatser syftar till att stärka den enskilde att klara sin egen försörjning så långt som möjligt. Vår övertygelse är att alla vuxna har en önskan och någon förmåga att leva självständigt. Förvaltningen arbetar med människans resurser och lyfter fram de framsteg vi ser. Arbetet sker i samverkan med bland annat jobbtorg, arbetsförmedling och försäkringskassa.

Förväntat resultat

Antalet hushåll som är beroende av ekonomiskt bistånd minskar.

Kommentar

Antalet nya hushåll som ansökt om ekonomiskt bistånd under januari till mars 2014 är färre

än för samma period 2013. Hushållens storlek har minskat. Hittills under året har 54 hushåll blivit självförsörjande genom arbete eller studier. Totalt har 75 färre hushåll beviljats ekonomiskt bistånd under det senaste året, jämfört med tertial 1 2013. Andelen hushåll med ett långvarigt behov av bistånd (10 månader eller längre) har dock ökat något, även om antalet långvarigt behövande hushåll är lägre.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar

 Uppfylls helt

Kommentar

Ekologiska livsmedel har ökat med drygt fyra procentenheter sedan årsbokslutet. Tillgången till gas är fortfarande låg vilket leder till långa köer vid tankstationerna.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel dubbdäck		0 %		0 %	tas fram av nämnde n/styrels en	2014
 Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	24,24 %	19,63 %	24 %	24 %	20 %	Tertial 1 2014
 Andel elbilar		9,09 %		9 %	9 %	2014
 Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	Tertial 1 2014
 Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon		65,77 %		77 %	tas fram av nämnd/ styrelse	Halvår 1 2014
Kommentar						
Förutsatt att tillgången på gas är tillräcklig räknar förvaltningen med att målet uppfylls för hela året. Under perioden januari- mars tankades det 78 % miljöbränslen i förvaltningens etanol och biogasfordon.						
 Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår				100 %	tas fram av nämnd/s tyrelse	2014
 Elanvändning per kvadratmeter		38 kwh/kv m		38 kwh/kv m	33 kWh	2014
 Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling		48,8 %		50 %	fastställ s 2014	2014

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är miljövänliga.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsförvaltningen identifierar inom sina verksamheter ytterligare konkreta aktiviteter som varje anställd kan genomföra för att förbättra livsmiljön. Implementering av förvaltningens miljöhandlingsplan i det dagliga arbetet görs av samtliga enheter och verksamheter.

Förväntat resultat

Stadsdelsförvaltningens miljöpåverkan minskar.

Kommentar

Personal i förskola arbetar för att vara goda förebilder för barn och unga. Avfall sopsorteras och material återanvänds i verksamheterna. Vecka 19 deltar Skärholmens stadsdelsförvaltning i stiftelsen Håll Sverige Rents årliga nationella kampanj Skräpplockardagar. De kommunalt drivna förskolorna tilldelas städombuden i närheten av sina respektive förskolor. Håll Sverige Rent förser förskolorna med sopsäckar och handskar. När städuppdraget är klart hämtar stadsdelsförvaltningens parkgrupp sopsäckarna. 18 stycken förskolor har i år anmält sig för uppdraget. Som tack för insatserna bjuds alla 5-åringar på deltagande förskolor på en teaterföreställning på stadsteatern.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsförvaltningen informerar medborgarna om en hållbar livsmiljö	2008-01-01	2014-12-31	
Kommentar En temadag för medborgare ledd av specialister från Miljöförvaltningen planeras.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Det byggs många bostäder i Stockholm

 Uppfylls helt

Kommentar

Fler bostäder blandat med verksamhetslokaler är avgörande för att Skärholmen ska växa och utvecklas till en del av en stad i världsklass. För att byggnationen ska öka lyfter förvaltningen frågan och framhåller potentialen för bostadsbyggande i samtliga forum där frågan är aktuell och där förvaltningen deltar. Skärholmen kan bidra till en stark, levande och växande regional kärna inom Stockholm stad.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				0	tas fram av nämnde n	2014
 Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				0	tas fram av nämnde n	2014
Kommentar						
När det egentliga byggnadsarbetet, som är planerat vid Sättra stall, kommer påbörjas är styrt av Svenska bostädernas planering. De har inte angett något datum för byggstart men beräknar att byggnationen ska stå klar sen höst 2015.						

Nämndmål:

I Skärholmen finns en variation av bostäder för människor i livets alla skeden.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsförvaltningen bevakar att hänsyn tas till tillgänglighet och mångfald i plan- och bebyggelsefrågor där stadsdelsnämnden har möjlighet att lämna synpunkter.

Förväntat resultat

Fler medborgare kan göra bostadskarriär. Medborgarna kan bo kvar i stadsdelen även om behoven förändras. Fler bostäder för personer med funktionsnedsättning.

Kommentar

För att säkerställa framtida variation av bostäder för människor i livets alla skeden är det av yttersta vikt att i högre grad få igång bostadsbyggandet i stadsdelsområdet.

En fortsatt god blandning mellan upplåtelseformer behöver säkerställas och ett utökat byggande krävs för att åstadkomma en bostadsmarknad som gör det möjligt för medborgare i Skärholmen att bo kvar i stadsdelsnämndsområdet liksom för nya medborgare att etablera sig.

Förvaltningen har inlett ett tätt samarbete med områdesansvariga på exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för att gemensamt diskutera bostadspotentialen i Skärholmen.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
-----------	----------------------	------------------------------------	-------------------	--------	----------------	--------

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal beställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				24		2014
Kommentar Ett inledande möte med Svenska bostäder har genomförts angående planering för nyproduktion i Sättra, tidigare Sättra Stall, av 10-12 Servicebostäder enligt LSS. Nyproduktionen beräknas vara klar hösten 2015. Dialog har påbörjats med Micasa angående ombyggnation av en förskola till en gruppbofastad samt om nyproduktion av en gruppbofastad med sex lägenheter i Vårberg.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikel se
 Stadsdelsnämnden arbetar för nämndens fastställda skrivelse om markanvisningar och byggnationer i Skärholmens stadsdel.	2013-01-01	2014-12-31	
Kommentar Nämndens fastställda skrivelse om markanvisningar och byggnationer i Skärholmens stadsdelsnämndsområde är en av utgångspunkterna för det projektet om ökat bostadsbyggande som förvaltningen driver tillsammans med exploateringskontoret. Arbetet ska resultera i en rapport som presenteras under året.			
 Stadsdelsnämnden ska delta aktivt i arbetet med utvecklingen av Skärholmen/Kungens kurva och Söderortsvisionen	2013-12-02	2014-12-31	
Kommentar Stadsdelsförvaltningen deltar under året i flertalet samverkansgrupper med representanter från Huddinge kommun, Stockholm Business Region, centrala förvaltningar samt fastighetsägare och företagare kring utvecklingen av Skärholmen Kungens kurva.			
 Stadsdelsförvaltningen deltar i rådet för funktionshinderfrågors möten kring framtidens LSS-bostäder.	2014-01-01	2014-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen inhämtar synpunkter från rådet för funktionshinderfrågor vid nybyggnation av bostäder där stadsdelsnämnden har möjlighet att lämna synpunkter.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Ett bostadsprojekt har varit aktuellt under perioden, för vilket synpunkter från rådet har inhämtats.			

Nämndmål:

Nämndens lokaler, lekplatser och rekreationsområden är tillgängliga.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsförvaltningens verksamheter, lokaler och parker ska vara tillgängliga för alla människor. Förvaltningen samverkar med bland annat fastighetsägare, trafikkontoret och rådet för funktionshinderfrågor för att öka tillgängligheten.

Förväntat resultat

Stadsdelsförvaltningens tillgänglighetsanpassade lokaler, lekplatser och rekreationsområden ökar. Medborgarnas upplevelse av tillgänglighet ökar.

Kommentar

Förvaltningen sökte 6 mnkr och tilldelades 5 mnkr ut central medelsreserv för tillgänglighetsåtgärder. För dessa medel planeras belysning längs Skärholmens strandpromenad, mellan Sättrastrandsbadet och Sättra varv för att tillgängliggöra sträckan under större delar av året. Det två motionsspåren i naturreservatet binds på detta sätt samman. Ett antal av stadsdelsnämndsområdets parkvägar och trappor kommer också att byggas om och tillgänglighets anpassas under året. Förvaltningen ansöker i T1 om ytterligare totalt 1,5 mnkr ur central medelsreserv för tillgänglighetsåtgärder varav; 1 mnkr till den nya aktivitetsplats som just nu projekteras i Västerholmsstråket. Medlen ska användas till att skapa särskilt tillgängliga ytor på aktivitetsplatsen. 0,5 mnkr är för att tillgänglighetsanpassa den nya lokal som Skärholmens ungdomsmottagning planerar att flytta till under året. Stockholm stad och Landstinget har skrivit på ett samverkansavtal om stadens ungdomsmottagningar. I samverkansavtalet står det att Skärholmen får ett särskilt tilläggsuppdrag att vara tillgängligt för ungdomar med rörelsehinder.

Arbetet med att genomföra åtgärder i enlighet med tillgänglighetsplanen pågår. Den planerade ombyggnationen av Skärholmens busstorg har inletts. Stadsdelsförvaltningen kommer att genom ytterligare skyltning att förstärka orienterbarheten även på Skärholmens torg, och därmed tillgängligheten till torget och omkringliggande verksamheter och platser. Trafikkontoret fortsätter också tillgänglighetsanpassningen av busshållplatser, närliggande övergångsställen samt ej markerade passager längs med färdvägen för buss 135 som serverar stora delar av stadsdelsnämndsområdet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förbättra orienterbarheten genom skyltning inom Skärholmens stadsdelsnämndsområde.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Arbetet med utformning och placering av skyltar pågår.			
 Stadsdelsförvaltningen samverkar med hyresvärdarna i Skärholmen kring tillgänglighetsfrågor.	2014-01-01	2014-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen ska tillsammans med trafikkontoret och andra aktörer förbättra tillgängligheten på och omkring Skärholmens torg genom information och åtgärder.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar En ombyggnation av Skärholmens busstorg har inletts. Ombyggnationen syftar till att göra busstorget tryggare, säkrare och mer tillgängligt för såväl resenärer som verksamhetsutövare. Inledningsvis har obehörig trafik genom skyltning förbjudits tillträde. Redan det har avsevärd förbättrat trafiksituationen på torget. Torget kommer också att få nya sittplatser och förbättrad skyltning. Trafikkontoret och Stockholms läns landsting står för åtgärder och planering, i samråd med stadsdelsförvaltningen. Ytterligare skyltning kommer att förstärka orienterbarheten även på Skärholmens torg, och därmed tillgängligheten till torget och omkringliggande verksamheter och platser.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Tillsammans med rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet inventera och åtgärda skadade parkvägar.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar En inventering av parkvägarna har gjorts. Underlaget har överlämnats till rådet för funktionshinderfrågor och en presentation och diskussion är planerad i maj. Åtgärder enligt en prioritering som görs tillsammans med rådet genomförs under året.			

Nämndmål:

Det byggs bostäder i Skärholmen.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsförvaltningen verkar för ett ökat antal markanvisningar samt markanvisningar med större omfattning och att dessa leder till genomförande.

Förväntat resultat

Det byggs bostäder i Skärholmen.

Kommentar

Under 2013 tilldelades exploateringskontoret, på initiativ av stadsdelsnämnden, medel för ökad effektivitet inom bostadsbyggandet. Projektet fortsätter under våren 2014 och kommer att resultera i en rapport där bostadsbyggandet i Skärholmen analyseras och åtgärder som kan öka förutsättningarna för och främja ett aktivt bostadsbyggande inom Skärholmens stadsdelsnämndsområde föreslås. Rapporten blir ett underlag för fortsatt arbete för ökat bostadsbyggande. Förvaltningen har inlett ett tätt samarbete med områdesansvariga på exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för att gemensamt diskutera bostadspotentialen i Skärholmen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

 Uppfylls helt

Kommentar

Ett antal nya aktivitetsplatser är på gång i stadsdelsnämndsområdets parker. Riktlinjer för stadsodling är antagna i nämnden och en förening är igång för att odla i Bredäng. Sättraskogens naturreservat har ytterligare aktiverats genom ett antal nya anläggningar och ytor för spontanidrott, där förvaltningen samarbetar med det lokala föreningslivet. Tillsammans med ny spårskyltning för barn och unga förväntas satsningarna höja attraktiviteten i naturreservatet och locka fler boende och besökare att vistas och utöva aktiviteter i området.

Äldreomsorgen har erbjudit professionella kulturaktiviteter. Inom LSS-bostad har flera aktiviteter för att öka brukarnas möjlighet till rörelse och friskvård anordnats. Sätra vård- och omsorgsboende har påbörjat ett arbete för att mäta brukarnas och anhörigas upplevelse av den kultur och utvistelser som erbjuds.

Sedan november 2013 driver Fryshuset fritidsverksamheten för barn och ungdomar på entreprenad.

Nämndmål:

I Skärholmen finns ett utvecklat och varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter

● Uppfylls helt

Beskrivning

Kultur- och fritidsaktiviteter ska vara tillgängliga för alla. I samverkan med kulturlivet i Stockholm, frivilligorganisationer och aktivitetsutbudet i verksamheterna erbjuds skärholmsborna - barn, unga och äldre - kulturupplevelser. Arbetet fortsätter med att öka möjligheter till spontanidrott för barn och ungdomar genom utbyggnad av aktivitetsstråket mellan Västerholmsskolan och Vårbergs IP.

Förväntat resultat

Medborgarna är nöjda med utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter och med möjligheterna till spontanidrott.

Kommentar

Projekteringen av Västerholmsstråket fortgår. Avsikten är här att binda samman Vårbergs IP med Kungens kurva genom att utveckla ett stråk för spontanidrott som samtidigt kan bidra till ökad trygghet, trivsel och tillgänglighet på och kring denna plats. Den puckelbollplan som planerats sedan länge kommer att invigas den 27 juni. Nästa steg är en aktivitetsplats mellan puckelbollplanen och Vårbergs IP för vilken projektering pågår. Samråd kommer att hållas för aktivitetsplatsen den 17 juni i närheten av Skärholmens torg, samma dag som Skärholmsloppet.

Under 2014 förbättras skyltningen i Sätmaskogens naturreservat, och spåren förbättras ytterligare för såväl sommar- som vinteraktivitet, för att göra området mer tillgängligt och attraktivt för besökare. Förvaltningen inledde 2013 ett samarbete med JKS basket för att anlägga en discgolfbana i området kring Varpaängen i Sätmaskogens naturreservat och en beachbasketplan vid Mälarhöjdsbadet. Båda anläggningarna invigs under våren. Ett medborgarförslag om komplettering av skateparken vid Ängens öppna parklek utreds just nu av förvaltningen.

Ekens öppna aktivitetscenter har under perioden anordnat två hälsoveckor. Hälsoveckorna lockade fler nya besökare. Av 48 svarande på deltagarenkäten uppgav 100 procent att de tyckte att hälsoveckorna var mycket bra eller bra. 11 personer uppgav att de inte tidigare besökt Eken och samtliga 48 svarande sa att de kommer att besöka Eken igen även efter

hälsoveckorna.

Sätra vård- och omsorgsboende har utifrån ett lågt resultat i förra årets brukarenkät utvecklat arbetet med de aktiviteter och utvistelser som erbjuds de äldre. Medarbetarna har varit delaktiga i att ta fram brukarnära mätningar för att enheten ska förvissa sig om att de arbetar mot rätt mål. Även anhöriga har bjudits in i arbetet genom att verksamheten skickar informationsbrev till närstående om de aktiviteter som erbjuds på boendet. Samtliga närstående erbjuds att komma och delta i de aktiviteter som anordnas.

Entreprenören Fryshuset erbjuder barn och ungdomar ett varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
 Nöjdhet med spontanidrottsplatser från medborgarundersökningen.				83 %		2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikel se
 Alla äldre och personer med funktionsnedsättning erbjuds kulturella aktiviteter.	2013-01-01	2014-12-31	
Kommentar Äldre erbjuds såväl individuella som gemensamma aktiviteter. Brukarna stötts i deras individuella intressen och inspireras att själv komma med önskemål om kulturella aktiviteter. Sätra vård- och omsorgsboende anordnar till exempel musikunderhållning varje vecka på samtliga avdelningar. På LSS-bostad anordnas aktiviteter så långt det är möjligt utifrån den enskildes intresse. Flera LSS-bostäder kommer under året att dokumentera och följa de genomförda aktiviteterna vilka sedan ska utvärderas minst fyra gånger per år för att garantera brukaren en aktiv fritid och kulturella aktiviteter.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad

 Uppfylls helt

Kommentar

Trygghetsarbetet och renhållningsarbetet är i fokus och förvaltningen har påbörjat arbetet med att kartlägga vilka insatser som ger bästa effekt och vilka ytterligare insatser som är relevanta för att öka medborgarnas upplevelse av trygghet. Särskilt i Vårberg har problemet med otrygghet såväl som med nedskräpning varit påtagligt under perioden, och förvaltningen riktar insatser för trygghetsarbetet särskilt till Vårberg. Projektet "Rena rama Skärholmen", med medel från vackra Stockholm är en av de satsningar som förvaltningen gör under året. Ferieungdomar ska tillsammans med ordinarie personal och särskilt rekryterade handledare arbeta för ett rent, snyggt och väl omhändertaget stadsdelsnämndsområde. Fokus kommer dels ligga på stadsdelsnämndsområdets populära och välbesökta badplatser, men även övriga rekreations- och parkområden. I satsningen ingår också att arbeta med attitydförändring kring nedskräpning och allas ansvar för vår gemensamma miljö. Det lokala brottsförebyggande rådet verkar för en trygg och trivsamt stadsdel där brottsligheten minskar och tryggheten ökar.

Fokus har under årets första månader legat på att stävja oroligheterna i Vårberg.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor		42 %		60 %	73 %	2014
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden		55 %		63 %	62 %	2014
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA		50 %		100 %	100 %	2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna implementera stadens program för kvinnofrid och riktlinjer för personal inom socialtjänsten som möter våld i nära relationer i stadens verksamheter.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Ärenden som rör våld i nära relation handläggs i enlighet med stadens nya riktlinjer. Stadsdelsförvaltningens relationsvårdsteam utvecklar arbetsätt för att på ett tidigt stadium upptäcka våldsproblematik i familjer som kommer i kontakt med socialtjänsten. Samarbetet med skola och förskola utvecklas.			
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med ett könsneutralt förhållningssätt i arbetet med våld i nära relationer.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Arbete pågår med att utveckla en manual för handläggningen av ärenden som rör våld i nära relation, och som beräknas vara klar under hösten. Det arbetssätt som tas fram är könsneutralt. Insatser kan erbjudas både den våldsutsatte och våldsutövaren, oavsett kön.			
 Stadsdelsnämnderna ska i enlighet med kommunstyrelsens beslut implementera riktlinjer för idéburen stadsförbättring	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Riktlinjer för idéburen stadsförbättring stämmer väl överens med de rutiner som nämnden redan har för hantering av medborgarförslag och brukaravtal. Förvaltningen planerar dock att genomföra en informationsinsats för att sprida riktlinjerna i nämndens samtliga verksamheter, så att alla medarbetare får kunskap om hur medborgarnas idéer ska tas emot. Stadsodling är ett sätt för medborgare att påverka stadsmiljön och det offentliga rummet. Förutom det faktum att stockholmarna får vara delaktiga i sin närmiljö, kan stadsodling medföra flertalet andra positiva effekter, så som gemenskap och biologisk mångfald. Inom ramen för idéburen stadsförbättring har bland annat riktlinjer för stadsodling tagits fram och antagits av stadsdelsnämnden. Genom detta standardiserade brukaravtal kan medborgare i Skärholmen på ett snabbt och likvärdigt sätt ges möjlighet att odla på stadens mark. Ett förslag om kompletteringar av Ängens skatepark utreds också just nu.			

Nämndmål:

Stadsdelsnämndsområdet är tryggt och har rena och välskötta parker.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Skärholmen ska upplevas som en ren, trygg och tillgänglig stadsdel av alla. Alla enheter inom stadsdelen ska bidra till en positiv upplevelse av Skärholmen. Kommunikation med medborgarna, via alla de media som finns, är en viktig faktor för att öka tryggheten.

Förväntat resultat

Tryggheten ökar för skärholmsborna och de upplever att stadsdelen är ren och städad. Medborgarna är engagerade i Skärholmens utveckling.

Kommentar

Trygghetsarbetet är liksom renhållningsarbetet i fokus och förvaltningen kartlägger vilka insatser som ger bästa effekt och vilka ytterligare insatser som är relevanta för att öka medborgarnas upplevelse av trygghet. Ett samarbete är inlett med Skärholmens fastighetsägare för att genomföra gemensamma insatser för ett renare och tryggare Vårberg.

Kris- och katastrofplanen inför eventuell social oro har uppdaterats under perioden och samarbetsformen med Skärholmens fastighetsägare i frågan har tydliggjorts. I samband med oroligheter i Vårberg under perioden har stadsdelsförvaltningen, närpolisen och Skärholmens fastighetsägare bedrivit ett nära samarbete och vidtagit effektiva åtgärder. Ett brev har skickats ut till samtliga föräldrar med barn i åldern 10-15 år. Brevet innehåller goda råd till tonårsföräldrar, föräldraguiden och en beskrivning av läget i Vårberg. I dagsläget är situationen framförallt kring Vårbergs centrum betydligt bättre. Handlingsplanen runt lov, riskhelger och indikationer runt social oro har reviderats. Kartläggningen av misshandel utomhus och inomhus pågår. Unga vuxna är även fortsatt ett fokusområde och en tjänst är tillsatt för att arbeta med målgruppen 20-29 år.

Förvaltningen arbetar med tidiga insatser mot kriminalitet, i nära samarbete med polisen. Under perioden januari till mars har socialtjänsten tagit emot och förhandsbedömt polisrapporter gällande 24 ungdomar. Bedömningen görs utifrån grad av allvarlighet och föräldraförmåga, utifrån denna bedömning har utredning inletts i 16 av fallen. En stor andel av polisrapporterna avser narkotikabrott, men även sexualbrott har varit vanligt förekommande. Förvaltningen har arbetat aktivt för att undvika att barn och unga placeras utanför hemmet, genom att involvera familj och nätverk för att hitta former för insatser på hemmaplan. Fem ungdomar har getts stöd i form av sociala insatsgrupper, varav en har avslutats enligt plan. I ett fall har en ungdom kunnat flytta hem från en placering på SiS-hem. I sex familjer har socialtjänsten arbetat med säkerhetsplaneringar. I två familjer har det lett till att socialtjänsten kunnat häva omedelbara omhändertaganden, och i de övriga fyra har placeringar kunnat undvikas. Förvaltningen utvecklar arbetet med stöd till personer som upplevt eller utövat våld i nära relation. En manual för handläggningen väntas bli klar under hösten 2014. Arbetssättet är lösningsfokuserat och könsneutralt.

Förvaltningen har varit delaktig i framtagandet av den handlingsplan för illegala bosättningar som gäller för söderort. Förvaltningen ansvarar för samordning av insatser vid illegala bosättningar i området. Under året har tio bosättningar av blandad storlek förekommit och hanterats. Arbetet med detta fortsätter under året i samarbete med stadsledningskontoret.

En omfattande inventering av träd som kan riskera att utgöra fara för skada på person har gjorts längs gång och cykelvägar i Sätmaskogens naturreservat. Inventeringen har resulterat i

ett underlag för åtgärder som planeras till hösten. Flera nya bommar som ska vara svårare att bryta upp än de tidigare har satts upp i stadsdelsnämndsområdet. Även andra hinder har placerats ut vid infarter till parkvägar, bland annat vid Västerholmsstråket för att förhindra bilåkande på parkvägar och skapa en tryggare och säkrare miljö vid Västerholms friskola samt de nya aktivitetsplatserna. Ny bom är också uppsatt vid nedfarten till Mälarhöjdsbadet och nya är på väg upp vid Bredängs camping och Sättra varv för att ytterligare förhindra obehörig trafik i Sätterskogens naturreservat.

Ett årshjul har formulerats för parkskötseln. Detta ska nu kopplas till de skötselplaner som finns för området och därefter ska informationen spridas till allmänheten för att få så sätt skapa ökad förståelse för arbetet och de prioriteringar som görs, samt få fler att anmäla fel och brister. Projektet Walk 127 med ungdomar som rapporterar nedskräpning och skadegörelse pågår. Med hjälp av Walk 127 säkerställs att skadegörelse och nedskräpning anmäls och därmed fortare blir åtgärdat.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel som känner sig trygga när de går ensamma på kvällen		40		45 %		2014
 Antal medborgarmöte		8		8		2014
 Antal trivselvandringar		3		2		2014
 Antal trygghetsvandringar		10		10		2014
Kommentar						
En riktad trygghetsvandring har genomförts i samband med internationella kvinnodagen. Kvinnors åsikter kring trygghet var då i fokus. Ytterligare en riktad vandring har genomförts i Vårberg tillsammans med fastighetsägare och polis.						
 Andel som tycker att det är rent och städlat i stadsdelen		47 %		56 %		2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Samhällsvägledarna ger information till medborgare om olika möjligheter till delaktighet.	2013-01-01	2014-12-31	
Kommentar			
Samhällsvägledarna informerar besökarna om möjligheten att delta på stadsdelsnämndens möten och medborgarmötena, att lämna förslag, klagomål och synpunkter och att lämna medborgarförslag. Besökarna får information om samhällets processer och om hur man överklagar om man inte är nöjd med beslutet.			
 Stadsdelsförvaltningen bidrar till ökat valdeltagande och därmed till ökad delaktighet i Skärholmen.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar			
Från 7 maj till 23 maj finns det möjlighet att förtidsrösta på Medborgarkontoret. Valnämnden kommer att ha medarbetare på plats under kontorstid och på tisdagskvällar till kl. 19. Även lördagen den 17/5, under Skärholmsloppet, kommer medborgarkontoret att ha öppet för förtidsröstning under mottot "Spring och rösta!" Samhällsvägledarna kommer att informera besökare om möjligheten till förtidsröstning och kan skriva ut röstkort om så önskas. Föreningsamordnaren informerar sitt nätverk av föreningar. Medborgarkontoret samarbetar med projektet "127:s röst räknas". En mobil röstverkstad fanns tillgänglig på medborgarkontoret			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
innan förtidsröstningen. 30 röster inkom om vad som var viktigt att ta upp på den planerade politikerdebatten den 9/5.			
 Kartlägga de insatser som ger bästa effekt för medborgarnas upplevelse av trygghet och vilka ytterligare eller förändrade insatser som är relevanta att genomföra.	2014-01-01	2014-12-31	
 Genom beskärning och/eller trädfällning förbättra sikt och förstärka belysningseffekten där träd vuxit upp runt gatubelysningen. Viktiga stråk och vägar i stadsdelsnämndsområdet prioriteras.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar En omfattande insats har genomförts i Vårberg. Flera träd har fällt och mycket sly har röjts på strategiska platser för att förbättra effekten av belysningen. Flertalet medborgare har förmedlat att de är mycket nöjda med resultatet.			
 Bidra till ökad digital tillgänglighet genom medverkan i bibliotekets projekt "IT för alla"	2014-01-01	2014-12-31	
 Förvaltningen prövar nya former för medborgardialog.	2013-01-01	2014-12-31	
Kommentar Parallellt med de rutiner för samråd som gäller vid exempelvis parkupprustningar planerar förvaltningen att införa ett så kallat mobilt samrådsförfarande. Det innebär att information om en planerad åtgärd/förändring/utveckling av parkyta kommer att annonseras på platsen under en period för att så många medborgare som möjligt ska ges möjlighet att uppmärksamma det som planeras och på så sätt kunna lämna sina eventuella synpunkter till förvaltningen.			
 Skärholmens stadsdelsnämnd vidareutvecklar samverkan med rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet.	2013-01-01	2014-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen tillsammans med brottsförebyggande rådet (BRÅ) ska arbeta med Skärholmens resultat från trygghetsmätningen och Stockholmsenkäten för att föreslå förebyggande åtgärder i syfte att öka tryggheten.	2012-01-01	2014-12-31	
 Årligen revidera den framtagna listan över finsktalande kontaktpersoner i alla våra verksamheter. Listan sprids sedan till växel, reception, medborgarkontor och Kontaktcenter Stockholm.	2012-04-25	2014-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

 Uppfylls helt

Kommentar

Arbetet har fortsatt med att utveckla kvaliteten i verksamheterna. Förvaltningen strävar efter att ge brukaren bästa möjliga insatser utifrån bästa tillgängliga kunskap och beprövad erfarenhet. I utredningar gällande barn och unga används strukturerade beslutsstöd för bedömning av risk- och skyddsfaktorer. Särskild vikt läggs på att följa upp barns och ungas skolgång. Förvaltningen har ett motiverande förhållningssätt till de personer som ansöker om stöd och hjälp, samtidigt som vi är noga med att slå vakt om den enskildes integritet. Den enskildes delaktighet och inflytande över de insatser som ges är ett utvecklingsområde som kommer att följas upp noga under året.

Det finns en medvetenhet om att årsmålen för vissa av indikatorerna gällande personer med funktionsnedsättning är högt satta. Utgångspunkten i resonemangen kring årsmålen har varit att inte sänka ambitionsnivån gällande en god och säker omsorg med hög kvalitet.

Valfrihet och mångfald erbjuds brukare inom hemtjänsten, vård och omsorgsboende, LSS samt socialpsykiatri. Opartisk information delges medborgarna via Jämförservice.

För att öka andel förskollärare vidareutbildas barnskötare till förskollärare, förskollärare anställs vid vakanser och Skärholmen marknadsförs på rekryteringsplatser.

Förvaltningen har påbörjat arbetet med att följa upp verksamheterna utifrån tydliga brukarmål där fokus ligger på vilket resultat som uppnås för den enskilde. System för att mäta och följa upp detta är under utveckling och utprovning.

Förvaltningen kommer fördjupa arbetet med insatser i syfte att förebygga lång- och medellång sjukfrånvaro. Vidare kommer förvaltningens rutiner att utvärderas för att säkra att våra arbetssätt och vidtagna åtgärder ger den effekt som önskas. Arbetet kommer initialt att fokuseras på de enheter som har högst sjukfrånvaro. Trots planerade fortsatta insatser för att sänka sjukfrånvaron prognostiserar förvaltningen att målet 5,6 procent inte kommer att uppnås helt. Förvaltningen arbetar vidare med att på olika sätt utveckla ledarskapet, bland annat ska nya chefer genomgå vissa kompetensmoduler under sitt första chefsår.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald

 Uppfylls helt

Kommentar

Tidigare års resultat indikerar att trots hög nöjdhet är det många som inte känner till eller använder sig av tjänsten Jämför service, vilket kan medföra att de inte kan tillgodogöra sig den mångfald av utförare som finns att välja mellan. Även upplevelsen av begränsad tillgång till LSS-bostäder påverkar upplevelsen av valfrihet.

Föräldrar erbjuds en mångfald av inriktningar, storlekar på förskolor, kommunala eller fristående förskolor, grupsammansättningar samt familjedaghem. Föräldrar välkomnas även att besöka förskolorna inför val av förskola.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom förskola		80 %		81 %	77 %	2014
 Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning		68 %		69 %	69 %	2014
 Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, hemtjänst		91 %		93 %	90 %	2014

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, vård- och omsorgsboende		84 %		85 %	84 %	2014

Nämndmål:

Medborgarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla medborgare ska kunna välja fritt i de valfrihetssystem som staden tagit fram. Information om valfrihet och de olika alternativ som finns att välja mellan ska lämnas opartiskt och tydligt av förvaltningens medarbetare. Jämför service som finns på Stockholms stads hemsida och stadens kontaktcenter är betydelsefulla i detta arbete.

Förväntat resultat

Brukare upplever att de har valfrihet.
Brukarna känner sin biståndsbedömare.

Kommentar

Brukare i Skärholmen upplevde under föregående verksamhetsår att de i hög grad haft möjlighet att välja utförare inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende. Det mesta tyder på att resultatet håller i sig även under 2014. Ett arbete pågår med att utveckla arbetssätt som bättre involverar de äldre i valet av utförare. Förvaltningen har också utarbetat en rutin för hur information om de egna verksamheterna i Jämför service ska uppdateras. Att tillgänglig och aktuell information finns på Jämförservice är viktigt för att brukaren ska uppleva valfrihet och mångfald.

Förvaltningen arbetar systematiskt med att ta reda på brukarnas efterfrågan av inriktningar i verksamheterna. Genomförandeplaner är ett viktigt redskap för att involvera brukarna i planeringen och genomförandet av insatserna samt för att öka den enskildes valfrihet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelens utförarenheter inom äldre och funktionshinder bevakar om utbudet och efterfrågan av olika inriktningar inom verksamheten behöver förändras.	2013-01-01	2014-12-31	
Kommentar Alla enheter tar systematiskt reda på brukarnas efterfrågan. Detta sker bland annat via brukarmöten men också via anhörigdialog. Sätra vård och omsorgsboende arbetar aktivt med att förändra sin verksamhet för att passa för en så bred målgrupp som möjligt.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsförvaltningen säkerställer att den upphandlade fritidsverksamheten erbjuder ungdomar med funktionsnedsättning aktiviteter.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar I avtalet med Fryshuset ingår att redovisa aktiviteter för funktionsnedsatta ungdomar.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden

 Uppfylls helt

Kommentar

Uppföljningsverktyget "Förskolornas uppföljningssystem i Skärholmen" (FUSS) används i några pilotförskolor för att följa upp barnens utveckling. 2015 ska samtliga förskolor använda FUSS. För att bland annat öka andelen förskollärare har en referensgrupp bildats inom avdelningen. Under året kommer samtlig personal att gå kursen "Verksamhet i förskolan" (VIF), i syfte att kunna identifiera och stödja barn i behov av särskilt stöd. Personalen i förskolan arbetar aktivt med att visa föräldrarna att barnen har en trygg och säker miljö och hur barns utveckling och lärande sker.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete		100 %		100 %	tas fram av nämnden	2014
 Andel förskollärare av antal anställda		41 %		41 %	41 %	2014
Kommentar I dagsläget har förskolorna 37 procent förskollärare. Det är osäkert om årsmålet kommer att uppnås. Det råder brist på förskollärare i hela landet. Enheterna strävar efter att anställa förskollärare vid vakanta tjänster.						
 Andel nöjda föräldrar		86 %		86 %	85 %	2014
 Antal barn per grupp		16,2 barn/avd.		16,3	16	2014
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)		5,01 st		4,9	4,9	2014
 Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"		3,52		3,7	3,7	2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
-----------	------------	-----------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska i samverkan ta fram konkreta strategier för att säkerställa att andelen legitimerade förskollärare ökar	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Avdelningschefer och personalchefer har i samverkan med utbildningsförvaltningen tagit fram förslag på olika insatser för att öka andelen förskollärare. Detta har utmynnat i att en referensgrupp bestående av avdelningschef, förskolechef, förskollärare, barnskötare och fackliga representanter har bildats i Skärholmen. Referensgruppen ska bland annat diskutera hur vi ska rekrytera och annonsera för att få fler förskollärare i våra förskolor.			
 Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska säkerställa att handlingsplaner är framtagna för övergången förskola - skola i enlighet med stadens riktlinjer	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Revidering av tidigare framtagen handlingsplan har genomförts tillsammans med skolorna i Skärholmens stadsdelsförvaltning.			
 Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2011-01-01	2014-12-31	
Kommentar Samtlig personal utbildas i VIF. Personalen i förskolan erbjuds olika former av kompetensutveckling, bland annat möjlighet till vidareutbildning från barnskötare till förskollärare, flerspråkighet, teckenkommunikation, naturvetenskap och teknik. Flera utbildar sig till handledare för förskollärare, danspedagog och specialpedagog. En biträdande förskolechef går genom förskolelyftet på kursen "Uppföljning, utvärdering och utveckling i det systematiska kvalitetsarbetet". Pedagogiska utvecklingsledare initierar utvecklingsarbete i verksamheten och finns även till som ett stöd för personalen.			
 Stadsdelsnämnderna ska i nära samarbete med utbildningsnämnden och kulturnämnden inom projektet Stockholm högläser verka för att litteratur och läsning ska bli en mer naturlig del i barnens utbildning	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Arbetet med projekt "Stockholm högläser" har inletts i stadsdelen i samarbete med biblioteket. Målet är att genom högläsning utveckla barnens förmåga till kommunikation. Ett läsobud har utsetts på varje förskola och verksamheten organiseras i mindre grupper där barnen samtalar kring litteratur. En kartläggning av hur förskolan förhåller sig till litteraturläsning samt i vilken omfattning man läser skönlitteratur för barnen har gjorts. Arbetsplaner har tagits fram för det fortsatta arbetet med projektet.			
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med matematik, naturvetenskap och teknik i förskolan	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Matematik, naturvetenskap och teknik är integrerade i olika projekt och tema i förskolans verksamhet. Den pedagogiska miljön och material utmanar barnen att laborera, sortera, experimentera, utforska samt utveckla sitt matematiska tänkande. Pekplattor och laptops finns på varje avdelning. Utvecklingen kommer att mätas i FUSS.			
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med språkutveckling i förskolan	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Skärholmens språknätverk har som syfte att utveckla barnens förmåga till kommunikation. Förskolorna arbetar kontinuerligt med barnens språkliga och kommunikativa utveckling genom bland annat bokprojekt och högläsning där barnen får möjlighet att återberätta, dramatisera och skapa. Nätverket kommer att ha fokus på projekt "Stockholm högläser". Utvecklingen kommer att mätas i FUSS.			

Nämndmål:

Förskolebarnen har en god kunskaps- och språkutveckling med fokus på det svenska språket.

● Uppfylls helt

Beskrivning

Med utgångspunkt i barnets individuella förutsättningar används den pedagogiska miljön i förskolan för att lägga grunden till livslångt lärande. Språkprogrammet och språkkartläggningen ligger till grund för barnets individuella språkstöd.

Förväntat resultat

Barnens språk- och kunskapsutveckling ökar. Barnen visar förmågor för kommunikation, lek och lärande samt visar ett aktivt kulturskapande.

Kommentar

Språket är alltid närvarande i förskolan. En stor del av lärandet i förskolan utgår från den utforskande leken och språkutvecklingen ingår därför som en naturlig del i leken. Den flerspråkiga personalen använder sina kunskaper i arbetet med barnen. Skärholmens språkprogram är vägledande i arbetet med språket.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Resultatet av enheternas självvärdering avseende språkutveckling och kommunikativ förmåga enligt stadens reviderade mätmetod (skala 1-6)		3,33		3		2014

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg

● Uppfylls helt

Kommentar

Förvaltningen bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att tillförsäkra att barn, unga och vuxna som är i behov av stöd får hjälp anpassad efter det individuella behovet. Nya system för uppföljning av insatser inom barn och ungdom har utvecklats och börjat användas, men underlaget är än så länge begränsat och några säkra slutsatser kan därför inte dras i dagsläget. Förvaltningen arbetar aktivt för att på ett tidigt stadium förhindra och stävja ett destruktivt beteende bland unga och vuxna. Placerade barns skolgång följs nogsamt upp, och två fältassistenter arbetar särskilt med unga som är i behov av socialt stöd för att klara sin skolgång. Positiva umgängen och aktiviteter är en tydlig skyddsfaktor för unga som riskerar att utveckla ett destruktivt beteende, och vi arbetar därför för att öka andelen unga som har sådana umgängen och aktiviteter.

Inom LSS-bostäder var svarsfrekvensen på stadens årliga brukarundersökning låg föregående år och flera enheter har arbetat aktivt med att öka svarsfrekvensen. Enheterna har ingått i projektet "vad gör vi med resultaten" en modell för analys och åtgärder av brukarresultaten. Effekten av projektet beräknas ge effekt först från och med 2015.

Personal inom socialtjänst och förskola har informerats om det föräldrastöd som erbjuds i förvaltningen för att kunna guida föräldrar till rätt insats. Information kring föräldragrupperna ABC och KOMET har delats ut till alla verksamheter som möter barn och unga i stadsdelen.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	84,66 %	81,82 %	84	84 %	84 %	Tertial 1 2014
 Andel enskilda som ökat sin funktionsförmåga inom socialpsykiatri		34,83 %		52 %	tas fram av nämnde n	2014
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes (IoF)		79 %		80 %	80 %	2014
 Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar		100 %		100 %	tas fram av nämnde n	2014
Kommentar						
Under januari till mars har åtta ungdomar under 15 år anmälts till socialtjänsten för att ha begått ett brott (inklusive förstagångsbrott). Samtliga har kallats på besök tillsammans med sina vårdnadshavare, och samtliga har också kommit.						
 Andel vuxna som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (IoF)	74,77 %	71,55 %	75	75 %	77 %	Tertial 1 2014
 Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden		57 %		60 %	20 %	2014
Kommentar						
Två försökslägenheter av tolv har övergått i eget kontrakt under perioden januari till mars 2014. Ytterligare sex personer uppfyller minikravet på boendetid (2 år) och kommer troligen att kunna överta kontraktet framöver.						
 Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med		100 %		100 %	tas fram av nämnde n	2014

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
funktionsnedsättning)						
● Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		68 %		85 %	84%	2014
Kommentar Insatserna för att förbättra brukarens upplevelse av personalens bemötande kommer att drivas bland annat genom projektet "vad gör vi med resultaten" och ligga till grund för ytterligare förbättringsarbete. Resultatet tros bli tydligt först år 2015.						
● Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		61 %		71 %	74%	2014
● Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		62 %		80 %	tas fram av nämnden	2014
● Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerade bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		73 %		85 %	tas fram av nämnden	2014
● Andelen personer med funktionsnedsättning som övergår till lönearbete efter deltagande i dagliga verksamheter enligt LSS eller dagverksamheter enligt SoL (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		0 %		1 %	tas fram av nämnden	2014
● Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		77 %		91 %	91 %	2014
● Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		79 %		80 %	91 %	2014
● Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		75 %		91 %	91 %	2014
● Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		70 %		89 %	90%	2014
● Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)		100 %		100 %	95 %	2014

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		88 %		89 %	85 %	2014
 Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)		85 %		88 %	85 %	2014
 Maten smakar bra - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)		79 %		86 %	77 %	2014
 Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)		75 %		85 %	76 %	2014
 Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		75 %		77 %	76 %	2014
 Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		89 %		90 %	86 %	2014
 Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)		89 %		90 %	90 %	2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda en sammanhållen organisation för öppenvårdsinsatser för barn och unga	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Förvaltningen deltar i stadens gemensamma arbete för att skapa en sammanhållen öppenvård för barn och unga. Samtidigt pågår arbete med att utveckla de egna insatserna så att de bättre ska svara upp till de behov som barn och unga med familjer har.			
 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna implementera reviderade riktlinjer för familjehemsvård.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Socialsekreterare, familjevårdsinspektörer och biträdande enhetschef utbildas i familjevårdens riktlinjer och förvaltningen arbetar för att implementera dessa i verksamheten.			
 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna implementera stadens hemlöshetsstrategi.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Förvaltningen arbetar vråkningsförebyggande. Hyresrådgivningen har fokus på barnfamiljer, unga vuxna samt äldre personer. För personer i behov av akut logi beviljas ekonomiskt bistånd till kostnad för boende på vandrarhem, alternativt placering på härbärge eller annat tillfälligt boende. Arbetet sker utifrån stadens hemlöshetsstrategi.			
 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna	2014-01-01	2014-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
utveckla formerna för uppföljning av placerade barn och unga i syfte att säkerställa att uppföljning sker på likartat sätt i staden.			
<p>Kommentar</p> <p>Det finns inget utvecklat samarbete med socialnämnden för att säkerställa att uppföljning sker likartat över staden.</p>			
<p> Stadsdelsnämnderna ska genomföra uppsökande verksamhet av unga i utanförskap med inspiration av det arbete som sker i Skarpnäcks stadsdelsnämnd.</p>	2014-01-01	2014-12-31	
<p>Kommentar</p> <p>Förvaltningen har beviljats medel från söderortsvisionen för ett projekt kring unga vuxna i utanförskap. En samordnare har anställts under april månad och ska påbörja arbetet med att kartlägga målgruppens behov och etablera kontakt med nödvändiga samverkanspartners som till exempel Skarpnäcks stadsdelsförvaltning. Stadsdelsförvaltningen har tillsammans med polisen konstaterat att vi behöver intensifiera insatser riktade till unga kriminella i stadsdelsområdet Vårberg. Området har idag en problematik som kräver starka och fokuserade insatser från samhällets olika delar. I takt med att polisen gjort insatser i området har aktiviteterna flyttat till närliggande områden, vilket behöver utforskas närmre inom ramen för projektet. En workshop tillsammans med polis, skola, fastighetsägare, socialtjänst m.fl. kommer att äga rum i början av juni.</p>			
<p> Stadsdelsnämnderna ska i samråd med bostadsbolagen och fastighetsnämnden inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppboende eller serviceboende</p>	2014-01-01	2014-12-31	
<p>Kommentar</p> <p>Stadsdelsförvaltningen har tillsammans med Micasa haft ett genomförandemöte gällande omvandling av en lokal i Bredäng från tidigare förskoleverksamhet till gruppboende, samt om nyproduktion av en gruppboende med sex lägenheter i Vårberg</p>			
<p> Stadsdelsnämnderna ska redovisa hur arbetet med att tillgodose behovet av bostäder med särskilt stöd och service fortskrider. Arbetet ska redovisas till kommunstyrelsens genomförandegrupp</p>	2014-01-01	2014-12-31	
<p>Kommentar</p> <p>En redovisning över förvaltningens planering på utbyggnad av särskilda boenden för funktionshindrade håller på att sammanställas. Lokalplanerarna på socialförvaltningen deltar i genomförandet av stadsdelsförvaltningens planerade nybyggnadsprojekt.</p>			
<p> Stadsdelsnämnderna, exploaterings- samt stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med varandra i tidigt skede planera för omsorgslägenheter i stadsutvecklingsområden</p>	2014-01-01	2014-12-31	
<p>Kommentar</p> <p>Förvaltningen har inlett ett tätt samarbete med områdesansvariga på exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för att gemensamt diskutera bostadspotentialen i Skärholmen. God samverkan med exploaterings- och stadsbyggnadsnämnden finns för planering av omsorgsbostäder i tidigt skede i kommande bostadsprojekt. Förvaltningen har i nuläget erbjudits 10-12 lägenheter i form av serviceboende i det nya bostadsområdet som byggs av Svenska Bostäder, vid infarten till Sättravägen i Sättra.</p>			
<p> Bistå äldrenämnden i att ta fram en utevistelsegaranti för äldre i vård- och omsorgsboenden</p>	2014-01-01	2014-12-31	
<p>Kommentar</p> <p>Under perioden har samarbete mellan avdelningen och äldrenämnden ännu inte inletts.</p>			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnder ska succesivt under 2014 införa den fördjupade kvalitetsanalysen med uppföljare/observerare för förändrad kravställning och uppföljning	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Sätra vård- och omsorgsboende har varit delaktiga i projektet genom att de bidragit med erfarenheter och kunskaper. Verksamheten har även varit testpilot och en av verksamhetens medarbetare är uttagen till observatör i projektet.			
 Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Sätra vård- och omsorgsboende registrerar fullt ut i Palliativa registret. Verksamheten arbetar också för att Senior alert ska användas fullt ut. Idag registreras cirka 70 procent i Senior alert, vilket verksamheten tror kommer öka stadigt under året.			
 Utveckla stadens information om vård- och omsorgsboendens popularitet	2014-01-01	2014-06-30	
Kommentar Sätra vård- och omsorgsboende arbetar genom flera medier för att sprida information och för att öka populariteten. Informationen på Jämförservice uppdateras kontinuerligt. Enhetens chefer har under perioden spridit information genom att föreläsa på nationella Huntingtongdagen i Göteborg samt föreläst på nationella demensdagen. Verksamhetens chefer har också blivit intervjuade av tidningen Äldreomsorg.			

Nämndmål:

Barn och unga växer upp till självständiga vuxna.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom samverkan ska socialtjänsten tidigt uppmärksamma barn och unga som är i behov av stöd. Barnkonventionen ska genomsyra alla verksamheter. För att ge förutsättningar för en hälsosam livsstil samverkar personalen i förskolan med föräldrar/vårdnadshavare för barnens omsorg och välmående, där utevistelse och kost är viktiga delar. Barnen är delaktiga i förskolan, där allas röst är lika mycket värd. Genom detta vill förskolorna skapa en tro på den egna förmågan hos barnen och lägga grunden till ett självständigt liv.

Förväntat resultat

Barn och unga är delaktiga och har inflytande över beslut som rör dem. Barn och unga växer upp under trygga förhållanden och lever ett liv utan missbruk och/eller socialt nedbrytande beteende. Unga går ut skolan med godkända betyg. Barnen visar demokratiska värderingar och visar delaktighet i förskolan.

Kommentar

Barns och ungas familj och nätverk tas tillvara i planering av stöd och insatser. De barn som kommer på samtal i samband med en förhandsbedömning uttrycker att de i hög grad blir lyssnade på, men att de inte alltid upplever att samtalet förts med ett lättbegripligt språk. Förvaltningen kommer därför att arbeta med att hitta enklare ord för att uttrycka det som

behöver diskuteras i samtalen. I utredningar som berör barn används strukturerade bedömningsinstrument där barns delaktighet tas till vara och lyfts fram.

Under perioden januari till mars har ny utredning inletts i 14 respektive 13 ärenden på grund av en anmälan gällande destruktivt beteende eller förnyad oro för att barnet utsätts för våld.

Av de barn och unga som har kontakt med socialtjänsten på grund av ett destruktivt beteende bedöms närmare 60 procent ha tillräckligt hög grad av positiva umgängen och aktiviteter, vilket har visat sig vara en tydlig skyddsfaktor.

I de familjer där våld förekommer bedöms ungefär två tredjedelar vara tillräckligt trygga i dagsläget. I resterande fall fortsätter vi motivera för insatser på frivillig väg. Är situationen för allvarlig för barnet och vi inte får till frivilliga insatser i tillräcklig omfattning kan det bli fråga om LVUT. Tre familjehemsplacerade barn har omplacerats under perioden då den tidigare placeringen inte har fungerat. Två av barnen har placerats hos släktingar och det tredje har placerats i jourhem.

En annan viktig skyddsfaktor för en positiv utveckling för barn och unga är en fungerande skolgång. Familjehemsplacerade barns skolgång följs nogsamt upp, bland annat inom ramen för projektet SkolFam. Förvaltningen driver ett pilotprojekt för ökad samverkan mellan skola och socialtjänst gällande barn som riskerar att gå ut grundskolan utan godkända betyg, där två fältassistenter har anställts med placering på två skolor i stadsdelsnämndsområdet. Projektets resultat kommer att redovisas vid nästa tertiäluppföljning.

Genom den samverkansorganisation som finns runt barn som riskerar att fara illa eller far illa uppmärksammar förvaltningen i ett tidigt skede de barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt. Under första kvartalet 2014 har fokus varit att hitta mål och struktur för den fortsatta samverkan. Forumet Barn i riskzon samlar personal vid två skolor i stadsdelsnämndsområdet för att på ett tidigt stadié fånga upp barn där oro finns för ogynnsam utveckling. Barnens föräldrar ger samtycke till medverkan i forumet. Åtta möten, fyra på vardera skolan, har hittills ägt rum.

Inom förskolan görs en stor satsning på att utbilda samtlig personal för att utveckla arbetet med att identifiera och stödja barn i behov av särskilt stöd. Fyra styrgruppsmöten har ägt rum, där olika former av föräldrastöd i förvaltningen har diskuterats. Frågor som diskuterats är bland annat hur föräldrastöd kan implementeras i förskola och socialtjänst samt hur antalet utbildade gruppleddare i ABC och KOMET kan öka. Under året kommer även samtliga skolor i stadsdelsnämndsområdet att informeras. En föräldragrupp för unga föräldrar upp till 20 år planeras i samarbete mellan öppna förskolorna och Fryshuset.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel unga som kommit på kallelse efter att ha påträffats alkohol- eller drogpåverkad		100 %		100 %		2014
Kommentar						
Sex barn och unga har anmälts till socialtjänsten efter att de påträffats alkohol- eller drogpåverkade. Samtliga sex har kallats på besök tillsammans med sina vårdnadshavare inom 48 timmar för en förhandsbedömning kring den unges situation och beteende. Samtliga barn och unga med familjer kom på inbokat besök.						

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel unga som kommit till samtal på kallelse från socialtjänsten efter underrättelse från polisen om misstänkt förstagångsbrott (24 timmars-regeln)	100 %	97,22 %	100 %	100 %		Tertial 1 2014
Kommentar Fem barn och unga har anmälts till socialtjänsten efter ett misstänkt förstagångsbrott. Samtliga har inom 24 timmar kallats till besök tillsammans med sina vårdnadshavare för en förhandsbedömning. Samtliga barn och unga med familjer har kommit på besök.						
 Antal deltagare i genomförda föräldrautbildningen Alla Barn i Centrum (ABC) träffar		16		30		2014
Kommentar Tre ABC-grupper startade i april och kommer att slutföras till sommaren med 25 föräldrar. Under våren har samtliga föräldrar i Skärholmens kö erbjudits plats i en ABC-grupp. I april kommer alla föräldrar i Stockholm med barn 3-12 år att erbjudas ABC-utbildning.						
 Antal deltagare som genomfört föräldrautbildningen KOMET				18		2014
Kommentar 14 föräldrar har under perioden genomfört utbildningen.						
 Antal förskolor som genomfört minst en föräldrträff per termin enligt vägledande samspel (ICDP)				26		2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikel se
 Utveckla en utmanande utemiljö i förskolan med fokus på barns rörelse	2012-01-01	2014-12-31	
Kommentar Samtliga enheter arbetar med att utveckla och förnya den pedagogiska miljön och barnen är ute minst en gång per dag. Personalen uppmuntrar barnen att ta egna initiativ till lek och rörelse. Förskolorna besöker närliggande skogsområden och parker för att få variation i lek och fysiska aktiviteter. En förskola ska få gården restaurerad och personalen har i samverkan med en landskapsarkitekt lämnat önskemål och förslag på hur miljön kan utvecklas för att utmana och inspirera barnens rörelse. En annan förskolegård har fått upprustad kana/klätterställning och djur för "fantasilek" och utforskande.			
 Stadsdelsförvaltningen ska erbjuda stöd och hjälp till vuxna och barn, som är utsatta för våld eller hot om våld inom familjen	2008-01-01	2014-12-31	
Kommentar Stadsdelsförvaltningens relationsvåldsteam utreder ansökningar och ger stöd åt personer som upplevt eller själva utövat våld i nära relation. Om det finns barn i familjen utreds deras behov av skydd och stöd av barn- och ungdomsenheten. Rutiner finns upprättade för hur remitteringar inom socialtjänsten ska göras, i de fall en annan verksamhet uppmärksammar att det finns oro för att barn/vuxna upplevt våld i nära relation.			
 Informera föräldrar om bra kost, rörelse och utevistelse.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Föräldrar som besöker de öppna förskolorna får råd och stöd kring hälsa och hur övervikt och fetma hos barn			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
kan förebyggas.			
 Stadsdelsförvaltningen genomför utbildning för förskolans personal gällande barn i behov av särskilt stöd.	2014-01-01	2014-12-31	
 Stadsdelsförvaltningens skolfältare ska i samverkan med utbildningsförvaltningen stödja elever som riskerar att inte klara av skolan med godkända betyg i årskurs nio.	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Socialtjänsten driver ett pilotprojekt kring samverkan mellan skola och socialtjänst, där två fältassistenter anställts med placering på två av områdets skolor. Projektet pågår året ut. För närvarande arbetar fältassistenter med nio elever.			
 Utveckla hälsofrämjande insatser i samverkan med barnhälsovården	2012-01-01	2014-12-31	
Kommentar I mars startade ett samarbete med MVC och BVC i två öppna förskolor med handlingsprogrammet "Övervikt och fetma". Programmet har som mål att förebygga övervikt och fetma hos barn med hjälp av hälsovägledare. Hälsovägledaren är en sjuksköterska och/eller nutritionist som arbetar med täta och långsiktiga kontakter med familjerna. Syftet är att ge stöd för hälsosamma levnadsvanor genom ökad kunskap och ett motiverande förhållningssätt kring mat och fysisk aktivitet. Hälsovägledarnas stöd är kulturellt och språkligt anpassat efter deltagarna. En uppföljning visar att de deltagande familjerna är positiva och fått motivation samt kunskap att förändra sina levnadsvanor. MVC och BVC är positiva och ser satsningen som ett stöd.			

Nämndmål:

Den enskilde lever ett självständigt liv utifrån sin förmåga

 Uppfylls helt

Beskrivning

Avsikten är att förhindra att barn, unga och vuxna utvecklar ett destruktivt beteende. Genom en god samverkan mellan olika professionella aktörer samlas resurser och insatser för personer som befinner sig i risk för hemlöshet eller i hemlöshet. Genom de insatser som ges den enskilde ska denne vara självständig i så många moment som möjligt. Stödet kring den enskildes självständighet ska dokumenteras i genomförandeplanen.

Förväntat resultat

Den enskildes användning av alkohol och narkotika minskar. Individen har ett självständigt boende. Vuxna lever ett liv utan våld i nära relation. Brukarna upplever självständighet utifrån sin förmåga. Besökarna på medborgarkontoret har kunskap om hur samhället fungerar utifrån sina behov.

Kommentar

Åtgärder som bidrar till minskad konsumtion av alkohol och narkotika är folköls- och tobakstillsyn och arbete mot langning, vilket sker i nära samarbete med polisen. Till och med april 2014 har 13 tillsynsbesök genomförts: 11 avseende tobaksförsäljning och 2 avseende folkölsförsäljning. Länsstyrelsen har gjort tillsynsbesök i förvaltningen, och kommer att lämna rapport under 2014. Förvaltningen har beviljats medel från socialförvaltningen för cannabisförebyggande åtgärder. Medlen kommer att användas dels för uppstart av ung

nattvandring och dels till en kompetenshöjande insats för personal och föreningar i form av föreläsningar och workshops.

Socialtjänsten arbetar motiverande för att stödja personer med missbruksproblematik till ett liv utan missbruk och därmed en ökad livskvalitet. Resultatmätning görs med ca tre månaders intervall. Sättet att mäta är nytt för 2014 och det är därför för tidigt att uttala sig om resultatet.

Bostadslöshet är ett vanligt förekommande problem hos de individer som socialtjänsten har kontakt med. Genom projektet Bostad först kan personer som står långt ifrån den reguljära bostadsmarknaden få ett mer varaktigt och hållbart boende. För närvarande ingår tre personer i projektet, och ytterligare tre tillkommer under året.

Hittills under året har 41 personer ansökt om stöd för att kunna leva ett liv utan våld i nära relation. Det är något fler än under samma period 2013. Socialtjänsten bedriver ett aktivt arbete för att informera om det stöd som kan erbjudas både våldsutsatta och våldsutövare. Stödinsatserna syftar till att individerna ska klara sig själva och därför samarbetar socialtjänsten med bostadsförmedlingen för att snabbt kunna lösa boendefrågan. Vid behov beviljas skyddat boende under en övergångsperiod.

De insatser som beviljas inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning ska leda till en ökad självständighet hos den enskilde. Stödinsatser fokuserar på att bibehålla den enskildes funktionsförmåga så att denne på sikt klarar mer av sin vardag på egen hand. Rätt kunskap kring kognitiva hjälpmedel hos personalen är viktig för att kunna möta brukarnas individuella behov. Detta kommer att utvecklas i samarbete med Habiliteringen.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel personer inom omsorgen om funktionsnedsatta som upplever att de har de hjälpmedel de behöver i sin bostad				85 %		2014
 Andel personer på Sätra vård- och omsorgsboende som upplever att de kan påverka sin vardag.				65 %		2014
 Andel personer inom socialpsykiatri som upplever att personalen frågar på vilket sätt de vill ha sitt stöd utfört.				67 %		2014
 Andel personer som efter avslutad budget- och skuldrådgivning är nöjda.	100 %	100 %	100 %	100 %		Tertial 1 2014
 Andel vuxna som kommit på kallelse efter att ha omhändertagits alkohol- eller drogpåverkade		100 %		100 %		2014
Kommentar						
Under perioden januari till mars har 21 anmälningar om vuxna personer som påträffats alkohol- eller drogpåverkade inkommit till socialtjänsten. Samtliga personer har kallats till besök inom 48 timmar, varav alla utom en har hörts av och/eller kommit. Om personen uteblir från besöket görs ett hembesök av hyresrådgivarna som har ett brev som stoppas i brevlådan med information om ny inbokat tid samt att själva ta kontakt med Mottagningsgruppen.						

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal vräkta hushåll med barn i stadsdelen.		0		0		2014
Kommentar Under perioden januari till mars har inga barnfamiljer vräkts från ett förstahandskontrakt. En barnfamilj som haft boende på Sättragårdsvägen har sagts upp.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikel se
 Förvaltningen undersöker möjligheterna att samarbeta med landstingets hälsokommunikatörer.	2014-01-01	2014-12-31	

Nämndmål:

Den enskilde är delaktig i utformningen av sin livssituation/vardag.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inflytande och delaktighet genomsyrar förvaltningens verksamheter. Samtliga brukare/kunder har en aktuell genomförandeplan som de har varit med och upprättat. Den enskilde ska själv få bestämma så långt det är möjligt över hur insatserna ska utformas. Samtliga enheter arbetar aktivt med att kvalitetssäkra sina insatser.

Förväntat resultat

Brukarna upplever att de är delaktiga i planering och genomförande av insatser. Andelen aktuella genomförandeplaner ökar.

Kommentar

Tidigare års resultat indikerar att det är många som inte upplever att de är delaktiga i hur deras insatser planeras och genomförs. Förvaltningen följer upp insatserna tillsammans med den enskilde. Varje beslutad biståndsinsats ska dokumenteras i en genomförandeplan som upprättas av utföraren tillsammans med den enskilde. Utförarnas följsamhet till detta följs upp vid de årliga verksamhetsuppföljningarna. Andelen upprättade genomförandeplaner har ökat stadigt från 47 procent år 2011 till 84 procent år 2013. Den tidigare upplevda bristen på delaktighet vid planering och genomförande av insatsen tros också minska i takt med att antalet upprättade genomförandeplaner blir fler.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
-----------	----------------------	------------------------------------	-------------------	--------	----------------	--------

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel aktuella genomförandeplaner inom stadsdelens egna verksamheter i omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning samt socialpsykiatri.		83,79		87 %		2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla brukare inom omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning ska ha en aktuell genomförandeplan. En plan upprättas alltid vid ny beställning och följs upp minst en gång per år (utförare)	2011-01-01	2014-12-31	
Kommentar Alla enheter arbetar för att brukarna ska ha en aktuell genomförandeplan. De boende får utifrån egen förmåga vara delaktig i utformningen, även anhöriga/godmän bjuds in att delta i den utsträckning som den boende önskar. Stödpersonen ansvarar för att genomförandeplanen uppdateras en gång per år. Socialpsykiatrin kommer under året genomföra utbildningsinsatser för att öka kvaliteten i genomförandeplanerna. Stadens funktionshindersinspektörer har vid uppföljning av socialpsykiatrins verksamheter under våren funnit att av sex granskade genomförandeplaner var tre aktuella. En saknades. Den enskildes delaktighet behöver bli bättre beskrivet i respektive genomförandeplan.			
 Beställarenheten bjuder in externa utförare för information och diskussion i nätverksträffar med vikt på genomförandeplaner och delaktighet.	2012-04-24	2014-12-31	
Kommentar Förvaltningen samverkar med olika aktörer och verkar för ett gott samarbetsklimat med utförande verksamheter. Förvaltningen bjuder regelbundet in till informationsmöten och samverkan pågår lokalt tillsammans med hemtjänstföretag och boenden inom valfrihetssystemet.			

Nämndmål:

Den enskilde är trygg.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning sker genom sociala och förebyggande insatser för att skapa en trygghet för omsorgstagarna. Aktiviteter, vaktmästarservice, heminstruktör för syn och hörsel är exempel på insatser som erbjuds.

Förväntat resultat

Den enskilde känner sig trygg med de insatser som ges. Hälso- och sjukvården inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden är säkerställd.

Kommentar

Trygghet är en central aspekt i den vård och omsorg som ges brukaren. Äldre som bor i egna hem ska känna sig trygga genom att erbjudas bland annat vaktmästarservice och

heminstruktörer för syn och hörsel. Avdelningen har tilldelats medel från Äldreförvaltningen för att utveckla anhörigstödet i stadsdelen. Syftet är att nå en bredare målgrupp och då specifikt personer med annat språk än svenska som modersmål. Detta kommer ske bland annat genom att caféverksamhet anordnas för personer med annat utomnordiskt språk samt att informationsmaterial om anhörigstödet översätts till ytterligare ca fem språk förutom svenska.

Äldre personer på Sätra vård och omsorgsboende tillförsäkras en säker och trygg omsorg bland annat genom att vårdplaner upprättas för fall, undernäring och trycksår.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel äldre inom hemtjänsten som känner sig trygga med hemtjänstpersonalens kunskaper.				80 %		2014
 Andel äldre på Sätra vård- och omsorgsboende som upplever att de har förtroende för personalen.				86 %		2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikel se
 För boende inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden som är identifierade som riskpatienter för fall, undernäring och trycksår ska en vårdplan upprättas, om möjligt, i samråd med den boende	2012-01-01	2014-12-31	
Kommentar Aktuella vårdplaner finns för de boende där risk för fall, undernäring och trycksår föreligger. Detta görs utifrån resultatet från de olika riskbedömningarna.			
 Riskbedömningar för fall, undernäring och trycksår genomförs för alla boende inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden inom 14 dagar efter inflyttning.	2011-01-01	2014-12-31	
Kommentar Under perioden har sex nya boende flyttat in på Sätra vård och omsorgsboende och samtliga har fått upprättade riskbedömningar för fall, undernäring och trycksår.			

Nämndmål:

Den enskildes tillvaro är meningsfull

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet avser brukare inom äldreomsorgen, omsorgen om funktionsnedsatta och socialpsykiatrin. Genom att erbjuda målgruppen sociala och förebyggande insatser skapas förutsättningar till en meningsfull tillvaro.

Förväntat resultat

Brukarna i stadsdelen är nöjda med de sociala insatser som finns.

Brukarna är nöjda med de förebyggande insatser som finns.

Kommentar

Sätra vård- och omsorgsboende har börjat göra frekventa mätningar av brukarens uppfattning av hur nöjda de är med de aktiviteter som boendet erbjuder. Under tertialperioden har en mätning gjorts som visar att den absoluta merparten av brukarna varit nöjda med genomförandet av en viss aktivitet. Samtidigt har Sätra börjat arbeta med att öka de anhörigas delaktighet i aktiviteterna. Detta sker genom att sprida information via brev till anhöriga om de aktiviteter som görs och samtidigt bjuds de in att delta i kommande aktiviteter.

Enligt den brukarundersökning som genomfördes av funktionshindersinspektörerna i socialpsykiatrins verksamheter uttrycker två av sex brukare att de är nöjda med innehållet i de aktiviteter som erbjuds på vardagar och helger. Samtliga svarande säger samtidigt att de inte har någon annan fysisk aktivitet, varken enskilt eller i grupp, än de som anordnas på boendet. Svaret indikerar att brukarna upplever att de behöver mer stöttning och uppmuntran för att göra saker själv.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Prognosis helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel personer inom socialpsykiatri som upplever att personalen är bra på att uppmuntra den enskilde till att göra saker själv.				68 %		2014
 Andel personer inom omsorgen om funktionsnedsatta som upplever att de får det stöd de behöver för egna aktiviteter.				70 %		2014
 Andel äldre på Sätra vård- och omsorgsboende som är nöjda med de aktiviteter som erbjuds.				75 %		2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Det öppna aktivitetscentret Eken ska erbjuda förebyggande och sociala aktiviteter.	2012-01-01	2014-12-31	
Kommentar Stadsdelen har Ekens öppna aktivitetscenter som vänder sig till alla äldre i stadsdelen. Anhörigstödjare vägleder och stöttar anhängare och guidar dem till rätt hjälp. Anhörigstödjarna har med regelbundenhet funnits tillgängliga på medborgarkontoret för att lyckas nå ut till en så bred målgrupp som möjligt. Under perioden har också en mäsas anordnats i syfte att förebygga och öka tryggheten för äldre medborgare i stadsdelen. Vid mäsas deltog medarbetare från Ekens aktivitetscenter samt biståndsenheten samt polis och räddningstjänst. Syn och hörselkonsulenterna har bland annat haft informationsmöte på Ekens aktivitetscenter om hur äldre har rätt till att ansöka om hjälpmedel för syn- och hörsel. Fixartjänsterna har fortsatt arbeta med förebyggande och stödjande arbete för äldre medborgare över 75 år.			
 Översyn av schemalagningens påverkan inom stadsdelens omsorgsverksamheter på möjligheten för brukarna att delta i olika fritidsverksamheter.	2014-01-01	2014-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommentar			
<p>För att göra det möjligt för de boende att delta i olika fritidsaktiviteter är ambitionen att enheternas schema anpassas kontinuerligt. Brukarnas önskemål och behov av stöd och hjälp vid aktiviteter förändras dock kontinuerligt och där har verksamheterna ännu inte funnit en optimal planering. Detta innebär att vissa verksamheter behöver finna mer flexibla lösningar för att kunna möta brukarnas individuella behov. I nuläget sker en översyn i socialpsykiatriens verksamheter samt i en av LSS-bostäderna. En LSS-bostad har under perioden gjort en anpassning av schemat som nu i större utsträckning möjliggör för brukarna att delta i individuella fritidsaktiviteter.</p>			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

 Uppfylls delvis

Kommentar

Förvaltningen bedömer att verksamhetsmålet kommer uppfyllas delvis under 2014. Periodens utfall för sjukfrånvaron ligger 0,5 procentenheter högre än årsmålet. Förvaltningen kommer fördjupa arbetet med insatser i syfte att förebygga lång- och medellång sjukfrånvaro. Vidare kommer förvaltningens rutiner utvärderas för att säkra att våra arbetssätt och vidtagna åtgärder ger den effekt som önskas. Arbetet kommer initialt att fokuseras på de enheter som har högst sjukfrånvaro. Trots planerade fortsatta insatser för att sänka sjukfrånvaron prognostiserar förvaltningen att målet 5,6 procent inte kommer att uppnås helt.

Kompetens- och bemanningsplanering för förvaltningens verksamheter sammanställs i juni och kommer bland annat att ge en bild av det samlade bemanningsbehovet.

Under första kvartalet har arbetet fokuserats på medarbetarsamtal och på framtagning och genomförande av åtgärdsplaner utifrån resultaten från medarbetarenkäten. Förvaltningens arbete med tydligare lönekriterier och koppling till prestation utifrån verksamhetens behov har gett genomslag, vilket de fackliga organisationerna har bekräftat vid utvärderingen av lönerrevisionen.

Förvaltningen arbetar vidare med att på olika sätt utveckla ledarskapet, bland annat genom de kompetensmoduler som nu är framtagna för nya chefer, vilka ska säkerställa att nya chefer får rätt förutsättningar för sitt uppdrag.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi		730 st		570 st	5100	2014
 Aktivt Medskapandeindex		79		81	80	2014
 Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid		25,4 %		15 %	100 %	2014
 Chefer och ledare ställer tydliga krav		70 %		80 %	80 %	2014

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
på sina medarbetare						
 Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete.		92 %		93 %	92 %	2014
 Sjukfrånvaro	6,1 %	5,9 %	5,8 %	5,6 %	4,4 %	Tertial 1 2014
Kommentar						
Fördjupat arbete med åtgärder som ska leda till att sjukfrånvaromålet uppnås kommer att initieras. Det är den mellanlånga och långa sjukfrånvaron som ökat något och som ligger på en alltför hög nivå. Den korta sjukfrånvaron har minskat med 0,15 procentenheter sedan tertialrapport 1 2013.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna se över och utveckla stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal	2014-01-01	2014-12-31	

Nämndmål:

Chef och medarbetare har en gemensam bild av uppdraget och rätt kompetens för att nå verksamhetens mål.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens arbete genomsyras av brukarfokus samt stadens vision 2030 och förvaltningens värdegrund. Utveckling av medarbetarnas kompetens ska ha sin grund i verksamhetens behov. Som stöd ska förvaltningens chefer tillsammans med medarbetarna ta fram individuella utvecklingsplaner i samband med medarbetarsamtalet. Det ska vara tydligt för medarbetaren vilka krav och förväntningar som ställs på både prestation och utveckling. Medarbetaren ska känna till Skärholmens lönekriterier och förstå principerna för lönesättning.

Förväntat resultat

Alla medarbetare och chefer känner respektive verksamhets mål och åtagande. Stadsdelsnämndens mål uppnås. Skärholmen har en långsiktig planering i kompetens- och bemanningsfrågor.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare som anser att värdegrunden har betydelse för brukarna på deras arbetsplats (Nivå 8-10).		94 %		75 %		2014

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare som anser att de är insatta i sin arbetsplats mål och åtaganden. (Nivå 4-5)				92 %		2014
 Andel medarbetare som har en skriftlig individuell utvecklingsplan		69,12 %		80 %		2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsätta samarbetet med andra stadsdelar med fokus på att erbjuda sommarjobb i andra stadsdelar än där ungdomarna bor.	2014-01-01	2014-12-31	
 Förvaltningen fördelar arbetstillfällen till de ungdomar som har störst behov och särskilt tar hänsyn till ungdomar med funktionsnedsättning.	2014-01-01	2014-12-31	
 Förvaltningen ska skapa medvetenhet och delaktighet bland medarbetarna om värdegrundsarbetet och vision 2030.	2011-01-01	2014-12-31	
Kommentar Förvaltningens chefer har fortsatt fokus att på olika sätt engagera sina medarbetare i arbetet med att utveckla verksamheten.			
 Insatser för att stärka ledarskapet i stadsdelen ska genomföras.	2013-01-01	2014-12-31	
Kommentar Ledarskapet stärks och utvecklas med utgångspunkt från individuellt upprättade utvecklingsplaner som tas fram för varje chef. Resultaten från medarbetarundersökningen har även utgjort ett viktigt underlag för att analysera och förbättra det egna chefskapet. Vid ett av förvaltningens chefsforum har goda exempel på resultat från medarbetarenkäten lyfts fram.			
 Kompetens och bemanningsplanering för Skärholmen ska uppdateras och vidareutvecklas.	2014-01-01	2014-12-31	
 Samarbeta med andra stadsdelar kring handledning av sommararbetande ungdomar.	2014-01-01	2014-12-31	
 Skärholmens modell för medarbetarsamtal/lönesamtal /individuellt utvecklingsplan ska användas och utvecklas.	2013-01-01	2014-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen anordnar praktikplatser för personer med funktionsnedsättning.	2013-01-01	2014-12-31	

Nämndmål:

Chef och medarbetare tar ansvar för en god arbetsmiljö.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom att utveckla ledarskapet och öka förutsättningarna för ett aktivt medarbetarskap verkar

stadsdelen för ökad hälsa. Insatser för god arbetsmiljö, ett gott arbetsklimat, friskvård till våra medarbetare och ett aktivt arbete vid sjukfrånvaro ska också bidra till ökad hälsa och att sjukfrånvaron minskar.

Förväntat resultat

Sjukfrånvaron sjunker i stadsdelen och medarbetarna är friskare. AMI (aktiv medskapandeindex) ökar.

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel korttidssjukfrånvaro	1,92 %	2,02 %	1,9 %	2 %		Tertial 1 2014
Kommentar En minskning av korttidsfrånvaron från T1 2013 har skett från 2,07 % till 1,92 %.						
 Andel långtidssjukfrånvaro	2,72 %	2,7 %	2,6 %	2,5 %		Tertial 1 2014
Kommentar Fortsatta enhetsvisa uppföljningar av sjukfrånvaron med chefer genomförs. På uppföljningarna görs bland annat en genomgång på individnivå av långtidssjukskrivna och fortsatta aktiviteter för återgång i arbete planeras. Vid behov anlitas Previa för fördjupade medicinska utlåtanden.						
 Andel sjukfrånvaro mellan 15-90 dagar	1,42 %	1,16 %	1,3 %	1,1 %		Tertial 1 2014
Kommentar: Förvaltningens chefer följer systematiskt upp frånvaron tillsammans med HR. Vid behov genomförs särskilda stödinsatser för att medarbetare ska kunna återgå i arbete.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikel se
 Enhetschefer följer upp sjukfrånvaro tillsammans med HR och ekonomi tertialvis för att fånga upp eventuella behov av åtgärdsplaner på enhetsnivå.	2008-01-01	2014-12-31	
Kommentar: Fortsatta uppföljningar har genomförts planenligt med economicontrollers. HR:s tertialsvisa uppföljningar har inte genomförts enligt plan. Med nuvarande bemanning ska uppföljningarna kunna genomföras planenligt.			
 Alla enheter ska arbeta med förbättringsåtgärder utifrån resultat från medarbetarundersökningen och följa upp föregående års handlingsplan. Åtgärden ska följas upp systematiskt.	2012-01-01	2014-12-31	
Kommentar Merparten av samtliga enheter och avdelningar har tagit fram handlingsplaner utifrån resultaten från medarbetarundersökningen. Nytt för i år är att enheterna även fått redovisa hur de lyckats med att genomföra de aktiviteter som gick utifrån 2012 års enkät.			

Sjukfrånvaro

Förvaltningens sjukfrånvaro har de senaste åren gått från cirka 10 procent till den lägsta nivån på 5,8 procent 2012. Därefter har sjukfrånvaron ökat något. Periodens utfall för rullande 12 månader uppgår till 6,1 procent, vilket är 0,5 procentenheter högre än nämndens mål.

Sjukfrånvaro	2013 T1	T2	VB	2014 T1
Socialtjänsten	4,1%	3,9%	3,8%	4,0%
Utförare inom äldre och funktionsnedsatta	6,4%	6,5%	6,5%	7,2%
Förskola och fritid	6,4%	6,4%	6,7%	6,7%
Totalt stadsdelsförvaltningen	5,8%	5,8%	5,9%	6,1%

De avdelningar som har omsorgsarbete, Förskola och Fritid och Äldre och funktionsnedsatta, har den högsta sjukfrånvaron. Det finns fortfarande ett antal långtidssjuka bland de sjukskrivna. En relativt stor andel har också mellanlång sjukfrånvaro som ökat jämfört med 2013. Psykisk ohälsa, exempelvis depressioner ingår som orsak till långtidssjukfrånvaro i ett antal fall inom båda avdelningarna. Vi ser även att psykisk ohälsa står för merparten av de nyttillkomna sjukfallen. Övriga orsaker till långtidsfrånvaro inom såväl förskolan som inom omsorg och äldre och funktionsnedsatta är olika former av belastnings-/förslitningsskador i rygg och axlar. Inom förskolan gäller även att en viss andel av korttidsfrånvaron beror på att små barn oftare är utsatta för vanliga sjukdomar som förkylningar, magsjukor och influensor, vilket också drabbar medarbetarna.

Enhetsvisa uppföljningar av sjukfrånvaron kommer utvecklas i samarbete mellan HR och respektive enhetschef. Uppföljningarna har två syften; dels att säkerställa att det som bestämts har genomförts och att planera för nya åtgärder för att en medarbetare ska kunna återgå i arbete, eller minska sin sjukfrånvaro, dels att säkerställa att cheferna följer förvaltningens rutiner vid sjukfrånvaro.

Exempel på faktorer som förvaltningen arbetat med under de senaste åren, som direkt eller indirekt antas ha haft positiva effekter till minskade sjukfrånvarotal är:

- Systematiskt och genomförda rehabprocesser enligt stadens policy
- Lokalt framtagen rutin för hantering av sjukfrånvaro som bygger på tidiga insatser vid sjukfrånvaro
- Tydligare rollfördelning HR/chefer. Chefen ansvarar och HR stödjer.
- Arbetsgivarperspektivet förstärkt i chefsrollen, vilket ger ökad tydlighet
- Insatser för såväl chefsutveckling som chefsavveckling
- Arbete med förvaltningens värdegrund har skett på alla nivåer
- Arbete med handlingsplaner utifrån resultat från medarbetarenkäter
- Extra medel tillfört till särskilda arbetsförmågeutredningar som Previa genomfört för långtidssjukskrivna medarbetare
- Satsning på ökad dialog och delaktighet medarbetare och chef genom bland annat AFA-projektets arbetsverktyg "Hur pratar vi med varandra"
- Ökad målstyrning på medarbetarnivå, t ex genom tydliggjorda lönekriterier och individuella utvecklingsplaner
- Friskvårdsaktiviteter har uppmuntrats på alla nivåer, vilket bland annat lett till hög andel medarbetare med simhallskort

Förvaltningen kommer fördjupa arbetet med insatser i syfte att förebygga lång- och medellång sjukfrånvaro. Vidare kommer förvaltningens rutiner utvärderas för att säkra att våra arbetsätt och vidtagna åtgärder ger den effekt som önskas. Arbetet kommer initialt att fokuseras på de enheter som har högst sjukfrånvaro.

KF:s inriktningsmål:

3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

 Uppfylls helt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Budgeten är i balans

 Uppfylls helt

Indikator	Periode ns utfall	Periode ns utfall VB 2013	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	98,73 %		100 %	100 %	Tertial 1 2014
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,9 %	98,1 %		100 %	100 %	Tertial 1 2014
 Nämndens prognossäkerhet T2		0 %		+/-1 %	+/- 1 %	2014

Nämndmål:

Nämndens budget är i balans.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla enheter ska följa sin budget och vidta åtgärder om avvikelser redovisas. Verksamheten ska anpassas till brukarnas behov och efterfrågan utifrån de ekonomiska förutsättningarna.

Förväntat resultat

Alla verksamheter ska ha ett balanserat resultat och relevanta prognoser.

Kommentar

Verksamhet, netto mnkr	Netto budget	Bokfört jan-apr	Beräknade budgetjust. och prest.förändr.	Prognos T1	Förändr. resultatfond	Avvikelse efter resultatöverf. inklusive budgetjust.
Nämnd- och förvaltningsadministration	32	9,5	0	31,6	0	0,4
Individ- och familjeomsorg	154,4	42,6	0	154,8	0	-0,4
<i>varav socialpsykiatri</i>	<i>30,8</i>	<i>8,3</i>	<i>0</i>	<i>30,8</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Stadsmiljöverksamhet	10,6	2,7	0	10,6	0	0
<i>varav räntor och avskrivningar</i>	<i>5,1</i>	<i>2</i>	<i>0,6</i>	<i>5,1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Förskoleverksamhet	216	67,7		212,6	0	3,4
Äldreomsorg	269,1	82,8	0	274,9	-1,5	-7,3
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	224,4	71,9	4,0	236,5	0	-4,3
Kultur- och föreningsverksamhet	15,4	4,8	0	15,4	0	0
Arbetsmarknadsåtgärder	6,9	-3,7	0	6,6	0	0,3
Ekonomiskt bistånd	102	28,9	0	100,1	0	1,9
<i>varav handläggare</i>	<i>28</i>	<i>6,2</i>	<i>0</i>	<i>28</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Övrig verksamhet	6	0,1	0	0	0	6
Summa stadsdelsnämnd	1041,9	309,3	4,6	1048,2	-1,5	0,0
Investeringsplan netto	13,2	0,1	0	13,2		0
<i>varav stadsmiljö</i>	<i>11,3</i>	<i>0,1</i>	<i>0</i>	<i>11,3</i>		<i>0</i>
<i>varav maskiner och inventarier</i>	<i>1,9</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1,9</i>		<i>0</i>

Förvaltningen prognostiserar en budget i balans efter resultatdispositioner.

Förskoleverksamheten prognostiserar ett överskott om 3,4 mnkr.

Verksamhetsområde äldreomsorg prognostiserar ett underskott om -7,3 mnkr efter resultatöverföringar. Utförare inom hemtjänst i egen regi prognostiserar ett underskott om -5,8 mnkr. Det nya ersättningssystemet har än så länge medfört en väsentligt lägre debiteringsgrad än vad som är beställt. Analys av arbetssätt, tidsredovisning, beställd och utförd tid samt schemaläggning pågår, i syfte att fastställa vilka åtgärder, för att öka debiteringsgrad och intäkter, som behöver vidtas. För verksamhetsområde stöd och service till personer med funktionsnedsättning prognosticeras ett underskott på -4,3 mnkr. Underskottet härrör sig från beställarenheten som prognostiserar ett underskott om -10,1 mnkr. I syfte att vända den negativa budgetavvikelsen granskar beställarenheten att alla aktuella utredningar och beslut är korrekta. Alla nya beslut och omprövningar av beslut förankras hos biträdande enhetschef och enhetschef sedan 1 jan 2014. Regelbundna åtgärdsmöten hålls med chefer och medarbetare och särskild granskning av hemtjänstären den pågår.

Övriga verksamhetsområden prognostiserar en budget i balans eller mindre avvikelser.

Uppföljning av driftbudget

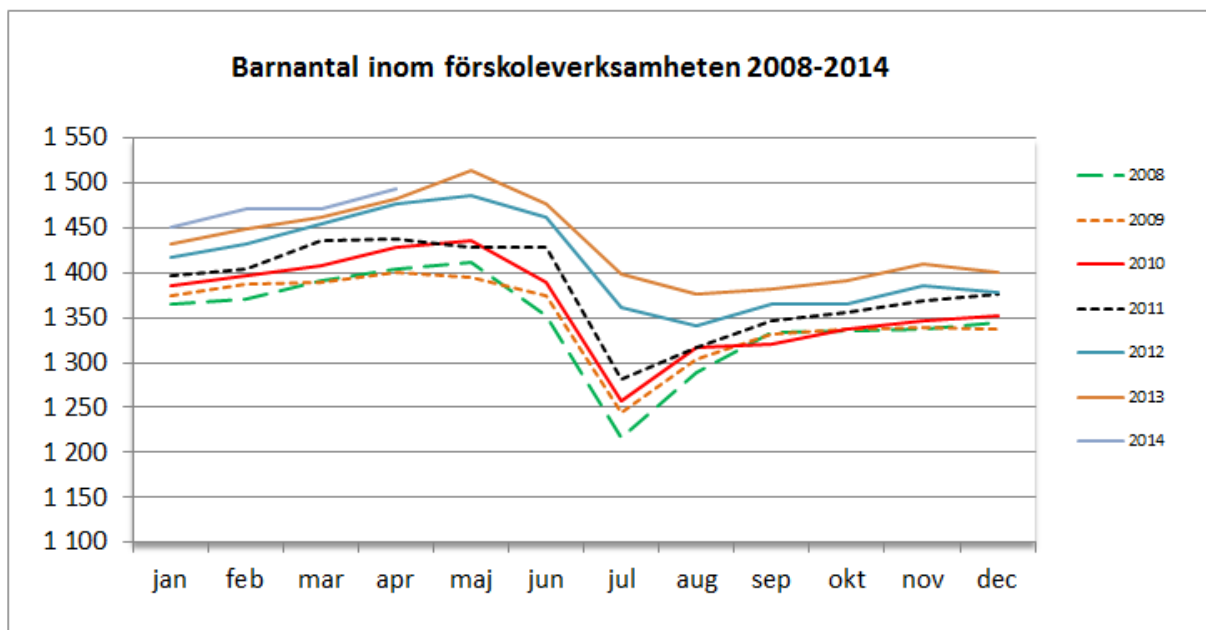
Förskola

Förskoleverksamheten prognostiserar ett överskott om 3,4 mnkr såväl före som efter resultatöverföring. Överskottet beror bland annat på lägre kostnader för anpassning av lokaler i samband med omorganisationen av resultatenheterna i början av året och förväntade lägre kostnader avseende förskoleskjuts.

Totalt 1 481 förskolebarn var inskrivna i Skärholmens stadsdelsförvaltning i april. I början av året var efterfrågan stor på förskoleplatser, dock uppstod ett trendbrott i mars och den förväntade ökningen av barnantal uteblev. Barnantalet mellan januari och april är högre jämfört med samma period tidigare år, men utifrån kön till sökta förskoleplatser till stadsdelen i höst visar den på ett minskat barnantal jämfört med budgeten för 2014.

I tertialrapport 1 söker förskolan stimulansbidrag om 2,4 mnkr för tre nya avdelningar på Frimurarvägen 7-9. Förskolan beräknas färdigställd i juli 2014.

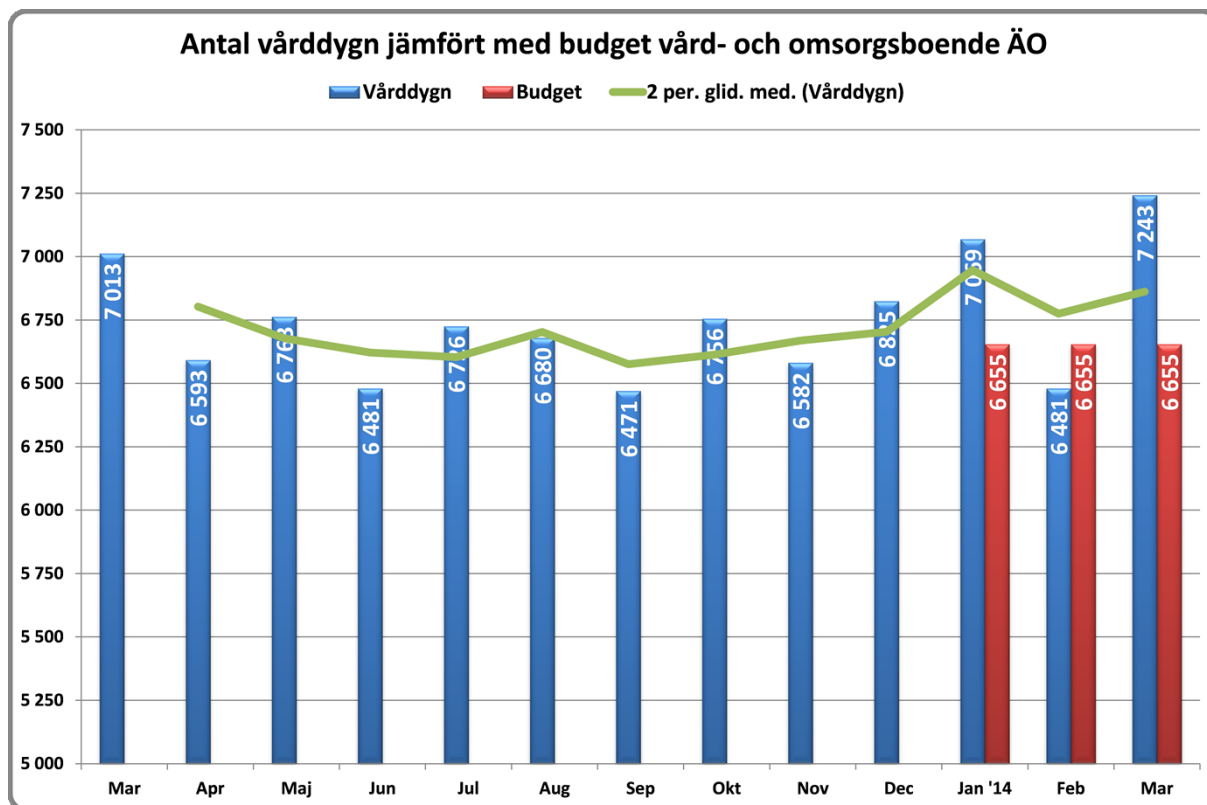
Verksamheten beräknar att uppfylla barnomsorgsgarantin under 2014.

Äldreomsorg

Verksamheten redovisar ett underskott på -7,3 mnkr efter resultatöverföringar. Utförare inom hemtjänst prognostiserar ett underskott om -5,8 mnkr. Det nya ersättningsystemet har än så länge medfört en väsentligt lägre debiteringsgrad hos stadsdelsförvaltningens utförare av hemtjänst i egen regi mot vad som är beställt. Schemaläggning och personalresurser ses nu över samtidigt som kvaliteten behöver säkerställas utifrån hur ersättningsystemet är utformat. För att nå full effektivitet i planeringen behöver fördelningen av insatserna optimeras så att de är jämt fördelade över dagen samt att även effektivitet för de medarbetarna med heltidsanställning uppnås. Det handlar främst om slutet på arbetsdagen där det förekommer att arbetstid måste förläggas trots att det inte finns någon kund att utföra arbete hos. Flera andra insatser har också påbörjats för att optimera verksamheten. Bland annat handlar det om att effektivisera resvägar och kringtid till att styras mot brukartid, allt i syfte att den beställda

tiden så långt det är möjligt ska motsvara den utförda tiden. Sätra vård- och omsorgsboende redovisar sammantaget ett överskott om 2,0 mnkr. Beställarenheten redovisar ett underskott om -3,5 mnkr. En betydande del av underskottet härrör sig från en intern omfördelning från stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Det råder en stigande trend för behoven inom vård- och omsorgsboende vilket bidrar till underskottet. Resultatfonden har ett underskott om -1,5 mnkr.

Behoven av vård- och omsorgsboende hos brukare inom Beställarenheten ÄO

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

För verksamhetsområde stöd och service till personer med funktionsnedsättning prognostiseras ett underskott på -4,3 mnkr. Underskottet härrör sig från beställarenheten som prognostiserar ett underskott på -8,1 mnkr. En betydande del av beställarnas underskott (-5,0 mnkr, -1,8 mnkr och -1,2 mnkr) återfinns inom hemtjänst, Personlig assistans LSS och Boendestöd.

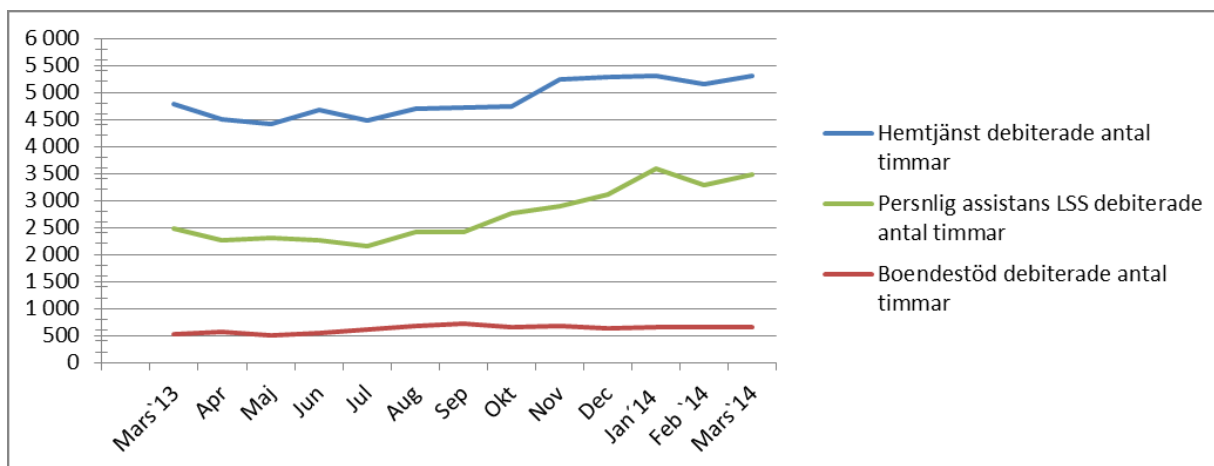
Enheten handlägger ett par kostnadskrävande ärenden inom hemtjänst och personlig assistans enligt LSS vilket kan förklara en del av underskottet. Det nya ersättningssystemet inom hemtjänsten utgör fortfarande en osäkerhetsfaktor i prognosen dock ser enheten tecken på att de externa utförarnas debiteringsgrad börjat minska under mars och april månad jämfört med tidigare månaders höga utfall. Kostnadsutvecklingen inom hemtjänsten följs nogsamt.

I syfte att bromsa kostnadsutveckling tas samtliga hemtjänstärenden, oavsett delegation, upp på ärendedragning med biträdande chef. Särskilt fokus läggs på att det finns aktuella intyg/underlag som styrker funktionsnedsättning och behov av stöd. Anhöriganställningar granskas särskilt. Samtliga beräkningsunderlag för insatstid granskas av biträdande enhetschef

innan beslut fattas. De nya rapporter för uppföljning av hemtjänsten används på både chefs- och handläggarnivå som underlag för vilka pågående biståndsbeslut som behöver omprövas. Beroende på ärendets karaktär ska kortare beslutstider användas för att göra tätare uppföljning och omprövning vilket stäms av med biträdande enhetschef. Alla nya beslut och omprövningar av beslut förankras hos biträdande enhetschef och enhetschef. Regelbundna åtgärdsmöten hålls med chefer och medarbetare.

Utförarenheterna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning prognostiserar samlat ett överskott om 3,8 mnkr.

Utveckling av antal debiterade timmar

Stadsmiljö

Stadsmiljö prognostiserar en budget i balans.

Individ- och familjeomsorg

Verksamheter inom individ- och familjeomsorg prognostiserar ett underskott om -0,4 mnkr. Underskottet härrör sig från ökade kostnader inom ungdomsvård, främst jourhem och stödboende för ungdomar. Kostnaderna motverkas delvis av högre intäkter från Migrationsverket. Verksamheten har haft kostnadsökningar de senaste månaderna då flera nya placeringar har gjorts inom familjevården och på HVB-hem. Verksamheten använder sig i stor utsträckning av förvaltningens egen öppenvård vilken även utökas under året. Den utökade öppenvårdsverksamheten blir både mer kostnadseffektiv och mer anpassad för verksamhetens behov.

Vuxenmissbruk har en budget i balans.

Relationsvåldsteamet har implementerats i den ordinära verksamheten och fortsätter sitt arbete med placeringar i skyddat boende. Enheten räknar med ett överskott om 0,1 mnkr i verksamheten.

Socialpsykiatri

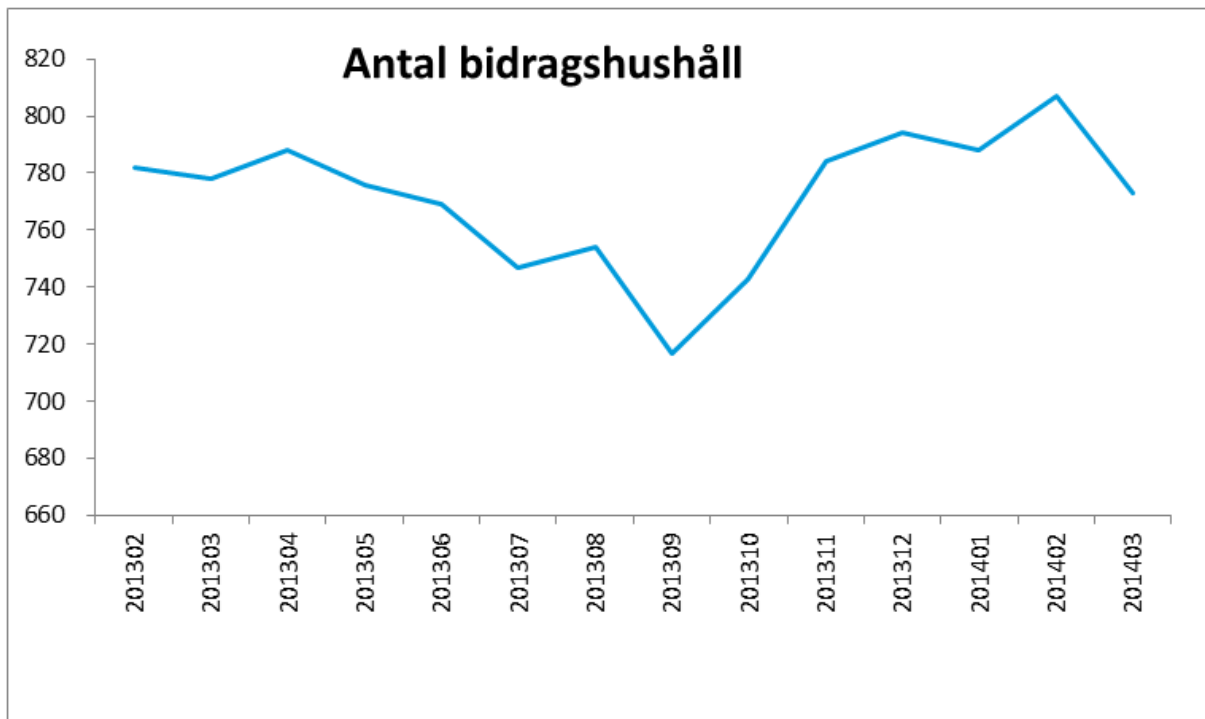
Verksamheten inom socialpsykiatri prognostiserar en budget i balans. Utförarverksamheten

gör åtgärder för att verksamheten för boendestöd och stödboende ska komma till rätta med ett mindre underskott.

Ekonomiskt bistånd

För verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd prognostiseras ett överskott om 1,9 mnkr. Överskottet beror delvis på ökade intäkter från försäkringskassan för återsökt sjukersättning.

I mars utbetalades stöd till 773 hushåll vilket är nästan lika mycket som genomsnittet under 2013. Hushållsstorleken minskar och i mars är det 1,91 personer per hushåll, det vill säga många ensamhushåll. Förvaltningens kostnader ökar för boendekostnader på hotellhem.

Under året fortsätter förvaltningen samarbete med jobbtorg, arbetsförmedling, ESF-projekt och förvaltningens arbetsträningsverksamheter. Syftet är att stödja klienten till arbete eller studier samt anlita konsulterande läkare som hjälper till att utreda om personer ska motiveras till arbete eller till att söka sjukersättning.

	Snitt 2013	2013 Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	2014 Jan	Feb	Mars	April
Långtidsberoende*	75%	74%	75%	76%	75%	77%	77%	74%	75%	76%	75%	76%	
Ungdomar < 25 år	94	99	101	90	82	87	90	100	105	94	98	95	
Utbetalt bidrag mnkr	6,1	6,1	5,3	6,4	5,6	5,7	6,1	5,8	6,7	6,3	5,9	6,0	6,2

Arbetsmarknadsåtgärder

För verksamhetsområde arbetsmarknadsåtgärder prognostiseras ett smärre överskott om 0,3 mnkr. Under året planerar förvaltningen att utöka med fem OSA anställda samt förstärka arbetet på arbetsmarknadsåtgärder med en arbeidskonsulent. Förvaltningen har beviljats ytterstadsmedel för feriearbetande ungdomar.

Nämnd- och administration

Administrationen prognostiserar en budget i balans. Inom medborgarkontoret finns kostnader

för omstrukturering av verksamheten som beräknas uppgå till 0,4 mnkr. Verksamheten vidtar åtgärder för att generera en budget i balans.

Resultatenheter

Från 2013 har resultatenheterna med sig ett överskott om 9,0 mnkr varav 10,5 mnkr från förskoleverksamheten och -1,5 mnkr från hemtjänsten.

Förskolans resultatenheter prognostiserar ett nollresultat och kommer därmed att ta med sig 10,5 mnkr till 2015.

Hemtjänsten prognostiserar ett underskott om -5,8 mnkr inklusive resultatfonden och räknar med att upplösa resultatfonden om -1,5 mnkr. Underskottet belastar årets resultat.

Investeringar

Förvaltningen ansöker om totalt 1,5 mnkr ur central medelsreserv för tillgänglighetsåtgärder varav;

1,0 mnkr för att tillgängliggöra aktivitetsplatsen i parkområdet Västerholmsstråket som just nu projekteras och som kommer att binda samman Vårbergs IP med Kungens Kurva. Medel söks för att kunna skapa goda tillgängliggjorda ytor på hela aktivitetsplatsen.

0,5 mnkr är för att tillgänglighetsanpassa den nya lokal som Skärholmens ungdomsmottagning kommer att flytta till under året. Stockholm stad och Stockholms Läns Landsting har skrivit på ett samverkansavtal om stadens ungdomsmottagningar. I samverkansavtalet står det att Skärholmens stadsdelsförvaltning får ett särskilt tilläggsuppdrag att vara tillgängligt för ungdomar med fysisk funktionsnedsättning

Försäljningar av anläggningstillgångar

Förvaltningen har inte gjort några försäljningar.

Betydande projekt som inte är investeringar

Förvaltningen har inga stora projekt som inte är investeringar.

Omslutningsförändringar

Förvaltningen redovisar följande omslutningsförändringar, sammanlagt 10,5 mnkr:

1,9 mnkr för vårdnadsbidrag inom förskolan.

5,6 mnkr i ökade kostnader för feriearbetande ungdomar och intäkter från Söderortsvisionen.

3,0 mnkr för ökade intäkter och kostnader för projekt inom individ- och familjeomsorgen.

Budgetjusteringar

Förvaltningen begär budgetjusteringar för avskrivningar om 0,4 mnkr och räntor om 0,2 mnkr.

Förvaltningen ansöker om budgetjustering för tillgänglighetsåtgärder avseende Västerholmsstråket om 1,0 mnkr och 0,5 mnkr för ny ungdomsmottagning i Skärholmen.

Förvaltningen ansöker också om 0,3 mnkr inom ramen för Vackra Stockholm för ytterligare handledning och material i syfte att kunna utöka antalet sommarjobb inom parkskötsel.

Medel för lokaländamål

Förskoleverksamheten söker stimulansbidrag om 2,4 mnkr för tre nya avdelningar på Frimurarvägen 7-9.

Analys av balansräkning

Övrigt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

 Uppfylls helt

Kommentar

Förvaltningen har under 2014 fortsatt sitt arbete med kvalitetsutveckling genom resultatbaserad styrning med fokus på medborgare och brukare. Syftet är att medborgare och brukare ska uppleva att de verksamheter som erbjuds är av god kvalitet och att förvaltningen driver sina verksamheter på ett kostnadseffektivt sätt. Förvaltningen prognostiserar att administrationens andel av de totala kostnaderna kommer att minska och att målvärdet på 3,16 procent därmed kommer kunna uppfyllas. Under året kommer två enheter delta i kvalitetsutmärkelsen. Förvaltningens årsmål om tre tävlande enheter uppnås därmed delvis.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Administrationens andel av de totala kostnaderna		3,17 %		3,16 %	minska	2014
 Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen		1 st		3 st	tas fram av nämnden	2014
Kommentar Under året kommer två enheter delta i tävlingen.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Formulera nämndindikatorer som mäter effektivitet för respektive verksamhet	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar Förvaltningen har påbörjat arbetet med att identifiera lämpliga indikatorer som mäter effektivitet i de olika verksamheterna. Arbetet kommer intensifieras under våren i syfte att besluta om nämndindikatorer i samband med verksamhetsplan 2015.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kommunstyrelsen ska i samverkan med servicenämnden, stadsdelsnämnderna se över riktlinjerna för vårdnadsbidrag	2014-01-01	2014-12-31	
 Servicenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna införa central avgiftshantering för bland annat förskola	2014-01-01	2014-12-31	
 Utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och de fristående förskolorna införa den nya gemensamma ingången till den gemensamma förskolekön och de fristående förskolornas köer	2014-01-01	2014-12-31	
 Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över riktlinjerna för barnomsorg på obekvämt arbetstid	2014-01-01	2014-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens resurser används effektivt för medborgarnas och brukarnas bästa.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen ska planera, organisera och genomföra verksamheterna på ett sådant sätt att kärnverksamheten är i fokus och prioriteras så att vi på bästa sätt använder våra samlade resurser.

Förväntat resultat

Förvaltningen arbetar evidensbaserat och följer upp sina resultat.

Kommentar

Under 2014 har arbete med kvalitetsutveckling, genom resultatbaserad styrning med fokus på medborgare och brukare, fortsatt. Inom avdelningarna pågår utveckling av målformuleringar, åtaganden för verksamheterna samt uppföljning av vilka resultat som uppnås för medborgare och brukare. Olika system för uppföljning testas och har börjat användas. Uppföljningen baserar sig dels på enkäter om den enskildes upplevelse av bemötande och service och dels på bedömningar av den enskildes situation utifrån ett antal olika resultatmått. Syftet är att hitta sätt att göra uppföljningar utan att det läggs en omotiverat stor börda på medarbetarna.

För att säkerställa att förskolans verksamhet når uppsatta mål har enheterna börjat arbeta med uppföljningsinstrumentet ”Förskolornas uppföljningssystem i Skärholmen” (FUSS) som togs fram under förra året. FUSS testas på minst en avdelning inom samtliga enheter och ska utvärderas inför att samtliga förskolor ska använda materialet från och med nästa år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Insatser ska genomföras för att medarbetare ska använda och	2014-01-01	2014-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
hitta relevant information på nya intranätet.			

Synpunkter och klagomål

Vår inställning är att klagomål bidrar till verksamhetsutveckling. Klagomålshandlingens gång är att varje klagomål oavsett källbarare, e-post, skriftligt, annat registreras/ diarieförs av registrator. Klagomålet skickas omgående till ansvarig avdelningschef för bedömning/åtgärd. Registrator gör utdrag till förvaltningsledningen/ förvaltningsledningsmöte en gång per månad där respektive klagomåls status fastställs. Detta för att säkerställa att klagomål ej glöms bort/ ”faller mellan stolarna”. Är ärendet åtgärdat och klart skrivs detta in i ärendehanteringssystemet. Begreppet åtgärdat innebär i det här sammanhanget att en återkoppling till brukaren/medborgaren som framfört synpunkten/klagomålet skett där det är möjligt (vissa klagomål är anonyma) Den avdelning som ”äger” klagomålet utför återkopplingen för att direkt kunna svara på eventuella följdfrågor eller annat som brukaren/medborgaren vill ha hjälp med.

Medborgarservice

Medborgarservice har fått in 6 klagomål och 8 synpunkter.

Avdelningen Medborgarservice har åtgärdat de klagomål som varit möjliga att åtgärda. Vi är glada över att tre medborgare varit mycket nöjda med våra medarbetare och den nya inredningen på Medborgarkontoret.

Socialtjänsten

Socialtjänsten har fått in 11 klagomål.

Fem av de inkomna klagomålen gäller missnöje med handläggning eller beslut, där ett av klagomålen är överklagat till förvaltningsrätten och där beslut/dom väntas in. Två av klagomålen avser tolkuppdrag, där socialtjänsten i ett av fallen gjort en avvikelserapportering till tolkförmedlingen. Tre av klagomålen gäller verksamhet som inte förvaltningen styr över. Handläggning pågår i ett av klagomålen och har ännu inte besvarats. Nio av klagomålen har besvarats och åtgärdats. Ett klagomål har inkommit anonymt och har inte gått att besvara.

Äldre och funktionshindrade

Äldre och funktionshindrade har fått in 4 klagomål.

Målet är att de medborgare som kontaktar avdelningen alltid ska vara nöjda med bemötande och hantering av ärendet. Hantering av inkomna synpunkter och klagomål inleds omgående med dialog med synpunkt/klagomålslämnaren och respektive enhetschef eller avdelningschef. I vissa fall har det varit tillräckligt med en informativ insats. Vissa klagomål efterföljs av konkreta åtgärder i verksamheten så som utformning av nya rutiner. I två av de fyra inkomna klagomålen pågår handläggning. De övriga är åtgärdade och den klagande är nöjd med den återkoppling som skett.

Förskola och fritid

Förskola och fritid har fått in 3 klagomål.

Avdelningen förskola och fritid har fått totalt tre klagomål/synpunkter/önskemål som berört den kommunala förskoleverksamheten. Ett klagomål gällde att ingen personal fanns på förskolan vid lämnande av barn på morgonen. Svar till föräldrarna är att förskolan ska säkerställa att personal finns på plats vid öppning, även vid sjukdom. Ett av klagomålen gällde maten och ett gällde smitta i två förskolor. Dessa frågor har diskuterats med personal.

Stadsutveckling (from 2013-12-01 registreras de flesta ärenden i Synpunktsportalen)

Stadsutveckling har fått in 22 klagomål, 10 frågor, 2 idéer och 1 beröm som handläggs via Synpunktsportalen. Förutom detta har 2 klagomål och 1 synpunkt inkommit.

Spridningen på synpunkter och klagomål till avdelningen är stor och gäller såväl parkskötsel, skadegörelse, pågående projekt och arbeten, samt service i form av toaletter m.m. Hantering av inkomna synpunkter och klagomål inleds omgående med dialog med synpunkt/klagomålslämnaren. De ärenden som krävt åtgärd och som rör avdelningens ansvarsområden har åtgärdats av egen personal alternativt entreprenör. Ärenden som handläggs av andra aktörer har vidarebefordrats till dessa, För de ärenden som inte är avslutade pågår dialog antingen med synpunkt/klagomålslämnaren eller med utomstående aktör, dessa handlar framförallt om att följa upp med ytterligare information. Avdelningen har vid flertalet tillfällen fått positiv feedback från synpunkt/klagomålslämnare gällande just bemötande och hantering.